

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

วิชาสังคมศึกษา 1 รหัส ส 21101

สาระที่ 1 ศาสนา ศิลธรรม และจริยธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา

เวลาเรียน 5 ชั่วโมง

เรื่อง การสังคายนา

เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

สอนโดย นางสาวทิพวรรณ ธรรมคุณ

ภาคเรียนที่ 1/2568

1. สาระสำคัญ

การสังคายนา คือ การรวบรวมพระธรรมวินัยของพระพุทธเจ้าให้เป็นหมวดหมู่ ซึ่งการสังคายนาได้จัดทำมาแล้วทั้งหมด 10 ครั้ง แต่ละครั้งล้วนมีสาเหตุและวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันออกไป แต่ผลที่ได้ล้วนมีความคล้ายคลึงกัน คือ การมีพระธรรมวินัยที่ถูกต้องสมบูรณ์

2. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

3. ตัวชี้วัด

ม.1/1 อธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือสู่ประเทศไทย

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถอธิบายประวัติและความหมายของการสังคายนาได้ (K)
2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์สาเหตุของการสังคายนา และสร้างเป็นแผนผังความคิดได้(P)
3. นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าของการสังคายนาที่มีต่อพุทธศาสนา (A)

5. สาระการเรียนรู้

การทำสังคายนา

- ความหมายของการสังคายนา
- วิธีการทำสังคายนา
- สาเหตุของการสังคายนา
- ประวัติการสังคายนา
- ประโยชน์ของการสังคายนา

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

- 1) ทักษะการสรุปลงความเห็น
- 2) ทักษะการจัดระเบียบ

4.3 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

- การใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูล

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

8. การจัดการเรียนรู้ (รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง)

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

1. ครูขออาสาสมัครนักเรียนจำนวน 10 คน ออกมายืนเข้าแถวหน้าชั้นเรียนเพื่อเล่นเกมผู้สื่อข่าว โดยปฏิบัติดังนี้
 - 1) ครูแจกกระดาษซึ่งมีข้อความสั้นๆ ความยาวประมาณ 3-4 บรรทัด ให้แก่นักเรียนคนที่ 1 ของแถว
 - 2) ให้นักเรียนคนที่ 1 ของแถวอ่านข้อความให้คนที่ 2 ฟังแล้วให้คนที่ 2 เก็บใจความสำคัญแล้วเล่าให้คนที่ 3 ฟัง คนที่ 3 เก็บใจความสำคัญแล้วเล่าให้คนที่ 4 ฟัง ทำเช่นนี้ไปเรื่อยๆ จนถึงคนที่ 10
 - 3) ให้นักเรียนคนที่ 10 ของแถวออกไปเล่าข้อความที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากสมาชิกคนที่ 1-9 ของกลุ่ม ซึ่งแต่ละคน จะเล่าข้อความแตกต่างกันไปไม่เหมือนกัน จากนั้นให้นักเรียนคนที่ 1 ของแถวอ่านข้อความที่ได้รับจากครูเป็นลำดับแรก ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างจากใจความที่สมาชิกคนที่ 10 เล่าหน้าชั้นเรียน
2. ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่า การถ่ายทอดความรู้ด้วยการบอกเล่าข้อมูลสืบต่อๆ กันไปหลายๆทอดอาจจะทำให้ข้อมูลเปลี่ยนแปลงไปได้ เนื่องจากสาเหตุหลายประการ เช่นเดียวกับ พระธรรมวินัย ซึ่งเป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าที่พระสงฆ์สาวกได้รับการถ่ายทอดกันมาตามลำดับนั้นอาจมีความแตกต่างกัน จึงเป็นที่มาของการทำสังคายนา
3. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

ตัวอย่าง นักเรียนคิดว่า การทำสังคายนามีผลดีต่อพระพุทธศาสนาอย่างไร

(ทำให้สามารถรวบรวมพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าไว้เป็นหมวดหมู่อย่างถูกต้อง และมีผลดีต่อพุทธศาสนิกชนทุกคนได้ศึกษาและนำไปปฏิบัติ)

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูอธิบายความหมายของการสังคายนา และลักษณะเด่น ของการทำสังคายนา ทั้ง 10 ครั้ง ให้นักเรียนฟังโดยเน้นเฉพาะประเด็นสำคัญ
2. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน คละกันตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลางค่อนข้างเก่ง ปานกลางค่อนข้างอ่อน และอ่อน แล้วให้แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง การทำสังคายนา จากหนังสือเรียนหรือบทเรียนคอมพิวเตอร์ Smart L.O. LMS Lite และแหล่งข้อมูลสารสนเทศ แล้วบันทึกความรู้ที่ได้จากการศึกษาลงในแบบบันทึกการอ่าน

3. สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันทำใบงานที่ 1.1 เรื่อง การทำสังคายนา ซึ่งประกอบด้วยตอนที่ 1 จำนวน 10 หัวข้อย่อย คือ การสังคายนาครั้งที่ 1-10 และตอนที่ 2 จำนวน 2 ข้อ โดยให้โอกาสแก่ผู้เรียนอ่อนได้เลือกหัวข้อย่อยในใบงานก่อน
4. นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มตอบคำถามตามหัวข้อย่อยที่ตนรับผิดชอบ แล้วนำคำตอบมาอภิปรายร่วมกันในกลุ่มจนได้คำตอบที่สมบูรณ์และมีความเข้าใจชัดเจนตรงกัน
5. ครูเฉลยคำตอบในใบงานที่ 1.1 โดยให้แต่ละกลุ่มตรวจคำตอบและให้คะแนนกันเองหรือผลัดกันตรวจระหว่างกลุ่ม ตามความเหมาะสม
6. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

ตัวอย่าง ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การสังคายนาแต่ละครั้งประสบความสำเร็จได้อย่างดีนั้น คืออะไร (จะต้องมีพระสงฆ์ผู้เป็นประธาน ผู้ซักถาม และผู้ตอบปัญหาเกี่ยวกับพระวินัย คณะสงฆ์ ผู้เข้าร่วมสังคายนา ที่แตกฉานในพระธรรมวินัย มีสถานที่ที่เหมาะสม และมีผู้อนุรักษ์ฝ่ายฆราวาส)

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญของการทำสังคายนาครั้งที่ 1-10
2. ครูให้นักเรียนแต่ละคนทำกิจกรรมฝึกทักษะ : กิจกรรมที่ 1 จากแบบวัดฯ เป็นการบ้าน เสร็จแล้วนำส่งครูตามกำหนดเวลา ที่ตกลงกัน

9. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.1
- 2) แบบวัดและบันทึกผลการเรียนรู้ พระพุทธศาสนา ม.1
- 3) บทเรียนคอมพิวเตอร์ Smart L.O. LMS Lite พระพุทธศาสนา ม.1 บริษัท เพลย์เอเบิล จำกัด
- 4) ตัวอย่างข้อความสั้น ๆ
- 5) ใบงานที่ 1.1 เรื่อง การทำสังคายนา

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- แหล่งข้อมูลสารสนเทศ
 - <http://www.aksorn.com/LC/Rel/M1/01>
 - <http://th.wikipedia.org/wiki/การสังคายนาพระธรรมวินัยในศาสนาพุทธ>

10. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัดผล	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมินผล
1นักเรียนสามารถอธิบายประวัติและความหมายของการสังคายนาได้ (K)	ตรวจแบบฝึกหัดในหนังสือแบบวัดและบันทึกผลการเรียนรู้วิชา พระพุทธศาสนา	แบบฝึกหัดในหนังสือแบบวัดและบันทึกผลการเรียนรู้วิชา พระพุทธศาสนาใน	ร้อยละ 60 ขึ้นไป
2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์สาเหตุของการสังคายนาได้ (P)	ตรวจใบงานที่ 1.1 เรื่อง <u>การทำสังคายนา</u>	ใบงานที่ 1.1 เรื่อง <u>การทำสังคายนา</u>	ระดับปฏิบัติ 2 ผ่านเกณฑ์
3. นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าของการสังคายนาที่มีต่อพุทธศาสนา (A)	สังเกตพฤติกรรมด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์	แบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับปฏิบัติ 2 ผ่านเกณฑ์

ความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

เป็นแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน และมีการใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหา รวมถึงมีการจัดการเรียนการสอนเป็นลำดับขั้นตอนตรงตามแผนการจัดการเรียนรู้

ลงชื่อ

(นางพิศสวาท ศรีสะอาด)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ความคิดเห็นของผู้บริหาร หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

เป็นแผนจัดเรียนเรียนรู้ที่ดี กิจกรรมเหมาะสมกับผู้เรียน

ลงชื่อ

(นายประภาส ศรีทอง)

รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ

การขออนุมัติของผู้บริหารโรงเรียน

.....
.....

ลงชื่อ

(นายจักรวาล เจริญทอง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีศึกษา

บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

2. ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

.....

3. แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้สอน

(นางสาวทิพวรรณ ธรรมคุณ)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

วิชาสังคมศึกษา 1 รหัส ส 21101

สาระที่ 1 ศาสนา ศิลธรรม และจริยธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา

เวลาเรียน 5 ชั่วโมง

เรื่อง การเผยแผ่ศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย

เวลาเรียน 2 ชั่วโมง

สอนโดย นางสาวทิพวรรณ ธรรมคุณ

ภาคเรียนที่ 1/2568

1. สาระสำคัญ

การเผยแผ่ศาสนาสู่สังคมต่างๆ ทำให้ผู้คนได้เรียนรู้หลักคำสอนและข้อปฏิบัติของศาสนาช่วยให้มีหลักในการดำเนินชีวิต และเป็นส่วนทำให้สังคมดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง

2. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

3. ตัวชี้วัด

ม.1/1 อธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือสู่ประเทศไทย

1. 4. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถอธิบายวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทยในแต่ละยุคได้ถูกต้องตามลำดับเวลา (K)
2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์อิทธิพลของศาสนาพุทธที่มีต่อประเทศไทยได้ (P)
3. นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย (A)

5. สาระการเรียนรู้

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

- 1) ทักษะการสรุปลงความเห็น
- 2) ทักษะการจัดระเบียบ

4.3 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

- การใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูล

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

8. การจัดการเรียนรู้ (รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง)

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

1. ครูนำภาพเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา มาให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนช่วยกันเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับภาพนั้นๆ เช่น
 - ภาพนั้นคือภาพอะไร
 - ภาพนั้นมีความเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาอย่างไรโดยครูคอยกระตุ้นให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
2. ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจว่า ภาพต่างๆ นั้น เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย
3. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

ตัวอย่าง หลักฐานสำคัญที่แสดงว่า มีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปในดินแดนต่างๆ นั้น ได้แก่อะไรบ้าง (โบราณวัตถุ โบราณสถาน บันทึกเหตุการณ์ บันทึกการเดินทาง ฯลฯ)

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

1. นักเรียนกลุ่มเดิม (จากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1) ร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทยในแต่ละยุค ดังนี้
 - 1) ยุคเถรวาทสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช
 - 2) ยุคมหายาน
 - 3) ยุคเถรวาทแบบพุกาม
 - 4) ยุคเถรวาทแบบลังกาวงศ์
 - สมัยสุโขทัย - สมัยล้านนา - สมัยอยุธยา
 - สมัยธนบุรี - สมัยรัตนโกสินทร์

โดยให้นักเรียนศึกษาความรู้จากหนังสือเรียนหรือบทเรียนคอมพิวเตอร์ Smart L.O. LMS Lite หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม ห้องสมุด และแหล่งข้อมูลสารสนเทศ จากนั้นบันทึกความรู้ ที่ได้จากการศึกษาลงในแบบบันทึกการอ่าน

2. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทยในแต่ละยุค
3. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันทำใบงานที่ 1.2 เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย โดยให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มหมุนเวียนกันทำหน้าที่ในการตอบคำถามแต่ละข้อในใบงาน ดังนี้
 - สมาชิกคนที่ 1 อ่านคำถามและแยกแยะสิ่งที่เป็นประเด็นสำคัญของคำถาม

- สมาชิกคนที่ 2 วิเคราะห์หาแนวทางในการตอบคำถามหรืออธิบายแนวคำตอบ
 - สมาชิกคนที่ 3 รวบรวมข้อมูลและเขียนคำตอบ
 - สมาชิกคนที่ 4 ตรวจสอบคำตอบ และแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์
4. นักเรียนแต่ละกลุ่มผลัดกันอธิบายทบทวนความรู้ให้กันฟัง สมาชิกที่เก่งช่วยเหลือสมาชิกที่เรียนอ่อนจนทุกคนมีความเข้าใจชัดเจนตรงกัน
5. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด
- ตัวอย่าง เพราะเหตุใด จึงสันนิษฐานว่า พระพุทธศาสนาได้เผยแผ่เข้ามาในประเทศไทยก่อน พ.ศ. 500 (เพราะมีหลักฐานต่างๆ เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ในดินแดนภาคกลางของประเทศไทย เช่น สลูปเจดีย์ ธรรมจักรศิลากับกวางหมอบ พระพุทธรูป ซึ่งเป็นศิลปกรรมอินเดีย สมัยพระเจ้าอโศกมหาราช)
6. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตรวจคำตอบในใบงานที่ 1.2 ตามเฉลยที่ครูแจกให้ แล้วให้แต่ละกลุ่มร่วมกันทบทวนความรู้ เพื่อเตรียมการแข่งขันตอบคำถามในชั่วโมงเรียนต่อไป
7. ครูและนักเรียนเตรียมการแข่งขันตอบคำถาม ครูจัดโต๊ะแข่งขันโดยแยกกันตามความสามารถโต๊ะละ 4 คน ดังนี้
- โต๊ะหมายเลข 1 เป็นโต๊ะแข่งขันสำหรับนักเรียนที่มี ความสามารถในระดับเก่ง
 - โต๊ะหมายเลข 2 เป็นโต๊ะแข่งขันสำหรับนักเรียนที่มี ความสามารถในระดับปานกลางค่อนข้างเก่ง
 - โต๊ะหมายเลข 3 เป็นโต๊ะแข่งขันสำหรับนักเรียนที่มี ความสามารถในระดับปานกลางค่อนข้างอ่อน
 - โต๊ะหมายเลข 4 เป็นโต๊ะแข่งขันสำหรับนักเรียนที่มี ความสามารถในระดับอ่อน
- ในกรณีที่นักเรียนมีจำนวนมาก โต๊ะหมายเลข 1, 2, 3 และ 4 อาจจะซ้ำกันหลายโต๊ะเพื่อให้นักเรียนทุกคนได้มีโอกาสแข่งขัน
8. ครูเริ่มการแข่งขัน ดังนี้
- 1) ครูแจกของคำถามให้ทุกโต๊ะ ซึ่งมีคำถามเท่ากับจำนวนนักเรียนครูควรชี้แจงให้นักเรียนทราบว่า ทุกคนผลัดกันเป็นผู้อ่านคำถาม ขอให้อ่านช้าๆ ชัดๆ ผู้อ่านคำถามมีหน้าที่อ่านเฉลยและให้คะแนนผู้ที่ตอบถูกต้องตามลำดับ ครูจะต้องมีคำเฉลยที่ชัดเจนใส่ของให้นักเรียนควบคู่ไปกับคำถาม โดยคำถามแต่ละข้อนั้นครูควรเป็นผู้กำหนดเวลาต่อข้อก็ได้
 - 2) เริ่มการแข่งขัน
 - นักเรียนคนที่ 1 หยิบซองคำถาม 1 ซอง เปิดซองอ่านคำถามแล้ววางลงกลางโต๊ะ
 - นักเรียนอีก 3 คน แข่งขันกันตอบคำถาม โดยเขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบของตนส่งให้คนที่ 1 อ่าน
 - คนที่อ่านมีหน้าที่ให้คะแนนตามใบเฉลย โดยผู้ที่ตอบถูกต้องได้ 2 คะแนน
 - สมาชิกในทีมแข่งขันผลัดกันทำหน้าที่อ่านคำถาม โดยให้ทุกคนได้ตอบคำถามจำนวนเท่ากัน
 - ให้ทุกคนรวมคะแนนของตนเอง โดยมีสมาชิกทุกคนในกลุ่มรับรองร่วมกันว่าถูกต้องอาจจะให้เซ็นชื่อรับรองด้วยก็ได้

- สมาชิกทุกคนกลับเข้ากลุ่มแล้วนำคะแนนมารวมกันแล้วหารเฉลี่ย
- ครูประกาศชมเชยกลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดเรียงตามลำดับ

9. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

ตัวอย่าง เพราะเหตุใด จึงสันนิษฐานว่า อาณาจักรไทย ตอนเหนือเคยได้รับอิทธิพลจากพระพุทธศาสนา

นิกายเถรวาทแบบพุกาม

(มีหลักฐานทางโบราณคดี เช่น เจดีย์วัดเจ็ดยอด จังหวัดเชียงใหม่ ที่สร้างขึ้นโดยเลียนแบบเจดีย์ พุทธคยา ในอินเดีย)

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

2. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปประเด็นสำคัญของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทยในแต่ละยุค
3. ครูให้นักเรียนแต่ละคนทำกิจกรรมตามตัวชี้วัด : กิจกรรมที่ 1.2 จากแบบวัดฯ เป็นการบ้าน เมื่อทำเสร็จแล้วนำเสนอสรุปตามกำหนดเวลาที่ตกลงกัน

9. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.1
- 2) แบบวัดและบันทึกผลการเรียนรู้ พระพุทธศาสนา ม.1
- 3) บทเรียนคอมพิวเตอร์ Smart L.O. LMS Lite พระพุทธศาสนา ม.1 บริษัท เพลย์เอเบิล จำกัด
- 4) เอกสารประกอบการสอน
- 5) บัตรภาพ
- 6) ใบงานที่ 1.2 เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- 1) ห้องสมุด
- 2) แหล่งข้อมูลสารสนเทศ
 - <http://www.aksorn.com/LC/Rel/M1/02>
 - <http://www.aksorn.com/LC/Rel/M1/03>

10. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัดผล	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมินผล
1. นักเรียนสามารถอธิบายวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทยในแต่ละยุคได้ถูกต้องตามลำดับเวลา (K)	ตรวจแบบฝึกหัดในหนังสือแบบวัดและบันทึกผลการเรียนรู้วิชา พระพุทธศาสนา	แบบฝึกหัดในหนังสือแบบวัดและบันทึกผลการเรียนรู้วิชา พระพุทธศาสนา	ร้อยละ 60 ขึ้นไป
2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์อิทธิพลของศาสนาพุทธที่มีต่อประเทศไทยได้ (P)	ตรวจใบงานที่ 1.2 เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย	ใบงานที่ 1.2 เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย	ระดับปฏิบัติ 2 ผ่านเกณฑ์
3. นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย (A)	สังเกตพฤติกรรมด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์	แบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับปฏิบัติ 2 ผ่านเกณฑ์

ความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

เป็นแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน และมีการใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหา รวมถึงมีการจัดการเรียนการสอนเป็นลำดับขั้นตอนตรงตามแผนการจัดการเรียนรู้

ลงชื่อ

(นางพิศสวาท ศรีสะอาด)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ความคิดเห็นของผู้บริหาร หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

เป็นแผนจัดเรียนเรียนรู้ที่ดี กิจกรรมเหมาะสมกับผู้เรียน

ลงชื่อ

(นายประภาส ศรีทอง)

รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ

การขออนุมัติของผู้อำนวยการโรงเรียน

.....
.....

ลงชื่อ

(นายจักรวาล เจริญทอง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีศึกษา

บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

2. ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

.....

3. แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้สอน

(นางสาวทิพวรรณ ธรรมคุณ)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

วิชาสังคมศึกษา 1 รหัส ส21101

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา

เวลาเรียน 5 ชั่วโมง

เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทย

เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

สอนโดย นางสาวทิพวรรณ ธรรมคุณ

ภาคเรียนที่ 1/2568

1. สาระสำคัญ

พระพุทธศาสนามีความสำคัญต่อสังคมไทย ในฐานะเป็นศาสนาประจำชาติไทย เป็นสถาบันหลักของสังคมไทย มีผลต่อสภาพแวดล้อมที่กว้างขวาง และครอบคลุมสังคมไทย

2. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

3. ตัวชี้วัด

ม.1/2 วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือที่มีต่อสภาพแวดล้อมในสังคมไทย รวมทั้งการพัฒนาตนและครอบครัว

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถบอกความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่มีผลต่อสังคมไทยได้ (K)
2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์พระพุทธศาสนาว่าเป็นสถาบันหลักและเป็นสภาพแวดล้อมที่กว้างขวางและครอบคลุมสังคมไทยได้ (P)
3. นักเรียนสามารถประเมินคุณค่าของพระพุทธศาสนาที่มีต่อสังคมไทย ตนเองและครอบครัวได้ (A)

5. สาระการเรียนรู้

ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทยในฐานะเป็น

- ศาสนาประจำชาติ
- สถาบันหลักของสังคมไทย
- สภาพแวดล้อมที่กว้างขวางและครอบคลุมสังคมไทย

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

- 1) ทักษะการวิเคราะห์
- 2) ทักษะการพิสูจน์ความจริง

4.3 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

- การใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูล

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

8. การจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ (สอนแบบศูนย์การเรียนรู้)

1. ครูจัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ และสถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในศูนย์การเรียนรู้ เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทย
2. ครูอธิบายวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ ให้นักเรียนเข้าใจ และเน้นย้ำให้นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งในศูนย์การเรียนรู้อย่างเคร่งครัด และช่วยเหลือกันตลอดการปฏิบัติกิจกรรม

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูให้นักเรียนดูภาพพุทธศาสนิกชนทำกิจกรรมต่างๆ ทางพระพุทธศาสนาร่วมกัน แล้วให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้
 - ภาพดังกล่าว มีความสำคัญอย่างไร
 - ภาพดังกล่าว เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาอย่างไร
2. ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่า พระพุทธศาสนามีความสำคัญต่อสังคมไทย
3. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด
4. นักเรียนกลุ่มเดิม (จากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1) ร่วมกันศึกษาความรู้ในศูนย์การเรียนรู้ เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทย โดยหมุนเวียนเข้าศึกษาตามศูนย์การเรียนรู้ 3 ศูนย์ ดังนี้
 - ศูนย์ฯ ที่ 1 : พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย
 - ศูนย์ฯ ที่ 2 : พระพุทธศาสนาเป็นสถาบันหลักของสังคมไทย
 - ศูนย์ฯ ที่ 3 : พระพุทธศาสนาเป็นสภาพแวดล้อมที่กว้างขวาง และครอบคลุมสังคมไทย
5. เมื่อนักเรียนแต่ละกลุ่มปฏิบัติกิจกรรมภายในศูนย์การเรียนรู้เรียบร้อยแล้ว ให้เปลี่ยนกลุ่มไปศึกษาความรู้ในศูนย์การเรียนรู้อื่นๆ ตามลำดับ สำหรับนักเรียนกลุ่มที่ปฏิบัติกิจกรรมภายในศูนย์ฯ ที่ 1-3 เสร็จเรียบร้อยแล้วกำหนดให้ทำกิจกรรมเสริมในศูนย์ฯ สำรอง

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

1. สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปประเด็นสำคัญที่ได้จากการ ศึกษาความรู้เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทย
 2. ครูสุ่มตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอประเด็นสำคัญจากการศึกษาความรู้จากศูนย์การเรียนรู้หน้าชั้นเรียน กลุ่มละ 1 หัวข้อ โดยให้เพื่อนกลุ่มอื่นร่วมกันแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในส่วนที่แตกต่างกันออกไป
 3. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความสำคัญของพระพุทธศาสนา ที่มีผลต่อสภาพแวดล้อมในสังคมไทย
 4. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด
- ตัวอย่าง นักเรียนคิดว่า พระพุทธศาสนามีความสำคัญต่อวิถีการดำเนินชีวิตของชาวไทยอย่างไรบ้าง

(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

1) เอกสารประกอบการสอน

2) บัตรภาพ

10. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัดผล	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมินผล
1. นักเรียนสามารถบอก ความสำคัญขอพระพุทธศาสนา ที่มีผลต่อสังคมไทยได้ (K)	ตรวจแบบฝึกหัดในหนังสือ แบบวัดและบันทึกผลการ เรียนรู้ วิชา พระพุทธศาสนา	แบบฝึกหัดในหนังสือแบบ วัดและบันทึกผลการเรียนรู้ วิชา พระพุทธศาสนาใน	ร้อยละ 60 ขึ้นไป
2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ พระพุทธศาสนาว่าเป็นสถาบัน หลักและเป็นสภาพแวดล้อมที่ กว้างขวาง และครอบคลุม สังคมไทยได้ (P)	ตรวจใบกิจกรรมศูนย์ การเรียนรู้	ใบกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้	ระดับปฏิบัติ 2 ผ่านเกณฑ์
3. นักเรียนสามารถประเมิน คุณค่าของพระพุทธศาสนาที่มี ต่อสังคมไทย ตนเองและ ครอบครัวได้ (A)	สังเกตพฤติกรรมด้าน คุณลักษณะที่พึงประสงค์	แบบประเมินพฤติกรรมด้าน คุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับปฏิบัติ 2 ผ่านเกณฑ์

ความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

เป็นแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน และมีการใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหา รวมถึงมีการจัดการเรียนการสอนเป็นลำดับขั้นตอนตรงตามแผนการจัดการเรียนรู้

ลงชื่อ

(นางพิศสวาท ศรีสะอาด)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ความคิดเห็นของผู้บริหาร หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

เป็นแผนจัดเรียนเรียนรู้ที่ดี กิจกรรมเหมาะสมกับผู้เรียน

ลงชื่อ

(นายประภาส ศรีทอง)

รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ

การขออนุมัติของผู้บริหารโรงเรียน

.....
.....

ลงชื่อ

(นายจักรวาล เจริญทอง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีศึกษา

บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

2. ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

.....

3. แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้สอน

(นางสาวทิพวรรณ ธรรมคุณ)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

วิชาสังคมศึกษา 1 รหัส ส21101

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา

เวลาเรียน 5 ชั่วโมง

เรื่อง พระพุทธศาสนากับการพัฒนาดนและครอบครัว

เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

สอนโดย นางสาวทิพวรรณ ธรรมคุณ

ภาคเรียนที่ 1/2568

1. สาระสำคัญ

พระพุทธศาสนามีความสำคัญต่อการพัฒนาดน และพัฒนาครอบครัว ให้มีความเจริญรุ่งเรืองและมีความสุขสงบสุข

2. มาตรฐานการเรียนรู้

ส.1.1 รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

3. ตัวชี้วัด

ม.1/2 วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือที่มีต่อสภาพแวดล้อมในสังคมไทย รวมทั้งการพัฒนาดนและครอบครัว

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถอธิบายความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะสถาบันหลักของชาติได้ (K)
2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ การปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาที่มีผลต่อการพัฒนาดนและครอบครัวให้มีความเจริญรุ่งเรืองได้ (P)
3. นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าของพระพุทธศาสนาในฐานะสถาบันหลักของชาติ (A)

5. สาระการเรียนรู้

ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทยในฐานะเป็น

- การพัฒนาดนและครอบครัว

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

6.1 ความสามารถในการสื่อสาร

6.2 ความสามารถในการคิด

- 1) ทักษะการวิเคราะห์
- 2) ทักษะการพิสูจน์ความจริง

6.3 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

- การใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูล

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

8. การจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

1. ครูให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างบุคคลที่นักเรียนคิดว่า เป็นคนดีและเป็นคนเก่ง แล้วให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์การกระทำของบุคคลดังกล่าวว่า มีผลต่อตนเอง ครอบครัว และสังคมอย่างไรบ้าง
2. ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจว่า บุคคลที่เป็นคนดีนั้น ย่อมมีการกระทำที่สอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ ไตรสิกขา ปธาน 4 มิตรแท้ มิตรเทียม มงคล (ไม่คบคนพาล คบบัณฑิต) และบุคคลที่เป็นคนเก่งนั้น ย่อมมีการกระทำที่สอดคล้องกับหลักธรรมอิทธิบาท 4 และพละ 5
3. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

ตัวอย่าง นักเรียนปฏิบัติตนที่แสดงว่าเป็นคนดีอย่างไรบ้าง และสอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างไร

(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ใน คุลยพินิจของครูผู้สอน)

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

1. นักเรียนกลุ่มเดิม (จากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1) ร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง พระพุทธศาสนากับการพัฒนาตนและครอบครัว จากหนังสือเรียน แล้วร่วมกันสรุปสาระสำคัญ
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มจับคู่กันเป็น 2 คู่ ให้แต่ละคู่ช่วยกันทำ ใบงานที่ 1.3 เรื่อง การพัฒนาตนและครอบครัว โดยใช้ความรู้ที่ได้จากการศึกษาในข้อ 1 มาเป็นพื้นฐานในการทำใบงาน
3. สมาชิกแต่ละคู่ของกลุ่มผลัดกันอธิบายผลงานในใบงานที่ 1.3 ของตนให้สมาชิกอีกคู่หนึ่งฟัง แล้วช่วยกันหลอมรวมผลงานเป็นของกลุ่ม และเพิ่มเติมส่วนที่บกพร่องให้สมบูรณ์
4. ครูและนักเรียนช่วยกันเฉลยคำตอบในใบงานที่ 1.3
5. ครูมอบหมายให้นักเรียนปฏิบัติตนตามหลักธรรมที่เจ้านาตนเองให้เป็นคนดีและคนเก่ง การพัฒนาครอบครัว แล้วบันทึกการปฏิบัติตนลงในสมุดบันทึกความดี จากนั้นรายงานผล การปฏิบัติตนต่อครูผู้สอนตามกำหนดเวลาที่ตกลงกัน
6. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

ตัวอย่าง ถ้านักเรียนต้องการเป็นคนเก่งและคนดี นักเรียนจะต้องปฏิบัติตนตามหลักธรรมทาง

พระพุทธศาสนาอย่างไรบ้าง

(ปฏิบัติตนตามหลักอิทธิบาท 4 คือ

ฉันทะ - พอใจในการเรียน

วิริยะ - พยายามตั้งใจเรียน

จิตตะ - เอาใจใส่ในการเรียน

วิม้งสา - ไตร่ตรองในการเรียน ปรับปรุงให้ดีขึ้น)

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปแนวทางการปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาที่เป็นหลักปฏิบัติตนให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความสามารถ และอยู่ร่วมกันในครอบครัวอย่างมีความสุข และครอบครัวมีความเจริญรุ่งเรือง
2. ครูให้นักเรียนแต่ละคนทำกิจกรรมตามตัวชี้วัด : กิจกรรมจากแบบวัดฯ เป็นการบ้าน เมื่อทำเสร็จแล้วนำเสนอครูตามกำหนดเวลาที่ตกลงกัน

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.1
- 2) ใบงานที่ 1.3 เรื่อง การพัฒนาตนและครอบครัว

10. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัดผล	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมินผล
1. นักเรียนสามารถอธิบายความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะสถาบันของชาติได้ (K)	ตรวจแบบฝึกหัดในหนังสือแบบวัดและบันทึกผลการเรียนรู้วิชา พระพุทธศาสนา	แบบฝึกหัดในหนังสือแบบวัดและบันทึกผลการเรียนรู้วิชา พระพุทธศาสนาใน	ร้อยละ 60 ขึ้นไป
2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์การปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาที่มีผลต่อการพัฒนาตนครอบครัวให้มีความเจริญรุ่งเรืองได้ (P)	ตรวจ <u>ใบงานที่ 1.3 เรื่อง การพัฒนาตนและครอบครัว</u>	<u>ใบงานที่ 1.3 เรื่อง การพัฒนาตนและครอบครัว</u>	ระดับปฏิบัติ 2 ผ่านเกณฑ์
3. นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าของพระพุทธศาสนาในฐานะสถาบันหลักของชาติ (A)	สังเกตพฤติกรรมด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์	แบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับปฏิบัติ 2 ผ่านเกณฑ์

ความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

เป็นแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน และมีการใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหา รวมถึงมีการจัดการเรียนการสอนเป็นลำดับขั้นตอนตรงตามแผนการจัดการเรียนรู้

ลงชื่อ

(นางพิศสวาท ศรีสะอาด)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ความคิดเห็นของผู้บริหาร หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

เป็นแผนจัดเรียนเรียนรู้ที่ดี กิจกรรมเหมาะสมกับผู้เรียน

ลงชื่อ

(นายประภาส ศรีทอง)

รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ

การขออนุมัติของผู้บริหารโรงเรียน

.....
.....

ลงชื่อ

(นายจักรวาล เจริญทอง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีศึกษา

บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

2. ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

.....

3. แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้สอน

(นางสาวทิพวรรณ ธรรมคุณ)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

วิชาสังคมศึกษา 1 รหัส ส 21101

สาระที่ 1 ศาสนา ศิลธรรม และจริยธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พุทธประวัติพระสาวกชาวพุทธตัวอย่างและชาดก

เวลาเรียน 5 ชั่วโมง

เรื่อง พุทธประวัติ

เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

สอนโดย นางสาวทิพวรรณ ธรรมคุณ

ภาคเรียนที่ 1/2568

1. สาระสำคัญ

การศึกษาพุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึงบำเพ็ญทุกกรกิริยา โดยใช้การวิเคราะห์อย่างเป็นเหตุเป็นผลนั้น ย่อมทำให้ได้ข้อคิดสำคัญซึ่งสามารถนำมาเตือนสติและเป็นหลักในการประพฤติตนอย่างเหมาะสม

2. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

3. ตัวชี้วัด

ม.1/3 วิเคราะห์พุทธประวัติตั้งแต่ประสูติ จนถึงบำเพ็ญทุกกรกิริยา หรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถอธิบายเหตุการณ์สำคัญในพุทธประวัติได้ (K)
2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ ตีความ เหตุการณ์ในพุทธประวัติได้ (P)
3. นักเรียนประยุกต์ใช้ข้อคิดที่ได้จากการศึกษาพุทธประวัติกับชีวิตได้ (A)

5. สาระการเรียนรู้

สรุปและวิเคราะห์พุทธประวัติ

- ประสูติ
- เหวทูต 4
- การแสวงหาความรู้
- การบำเพ็ญทุกกรกิริยา

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

6.1 ความสามารถในการสื่อสาร

6.2 ความสามารถในการคิด

- 1) ทักษะการวิเคราะห์ 2) ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้

6.3 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

- การใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูล

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน
4. ซื่อสัตย์สุจริต

8. การจัดการเรียนรู้ (รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง)

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

1. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง พุทธประวัติเพื่อประเมินความรู้เดิมของนักเรียน
2. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ แล้วครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจวิธีการเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป โดยให้นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งในบทเรียนสำเร็จรูปอย่างเคร่งครัด
3. ครูนำภาพพุทธประวัติ มาให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้
 - ภาพที่ครูนำมาให้นักเรียนดูนั้น เป็นภาพพุทธประวัติตอนใด
 - เหตุการณ์ในภาพดังกล่าว มีความสำคัญต่อชาวพุทธอย่างไรบ้าง
4. ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจว่า พระพุทธเจ้าเป็นผู้ มีพระคุณต่อชาวโลก ทรงสั่งสอนแนวทางการดำเนินชีวิตที่ประเสริฐแก่บุคคลทั่วไป การศึกษาพุทธประวัติย่อมทำให้เห็นแบบอย่างการดำเนินชีวิตที่ดีมีคุณค่า ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตได้
5. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

ตัวอย่าง ข้อความที่กล่าวว่า พระนางสิริมหามายาทรงสุบินเห็นช้างเผือก มีความสอดคล้องกับการประสูติของพระพุทธเจ้าอย่างไร

(การประสูติของมหาบุรุษ ผู้มีบุญบารมี และ มีปัญญามาก)

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูแจกบทเรียนสำเร็จรูปให้นักเรียน คนละ 1 ชุด แล้วครู เน้นย้ำให้นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งในบทเรียนสำเร็จรูปอย่างเคร่งครัด
2. นักเรียนแต่ละคนศึกษาความรู้และตอบคำถามในบทเรียนสำเร็จรูป (ครูกำหนดเวลาประมาณ 30 นาที หรือตามความเหมาะสม)
3. ครูสุ่มนักเรียนออกมาตอบคำถามจากบทเรียนสำเร็จรูปใน แต่ละกรอบ แล้วครูและนักเรียนช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

1. นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ข้อคิดที่ได้จากการศึกษาพุทธประวัติ
2. นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง พุทธประวัติ ในตอนที่กำหนดให้ ดังนี้
 - ตอนประสูติ
 - ตอนตรัสรู้
 - ตอนประกาศพระศาสนา
 - ตอนปรินิพพาน
3. ครูให้นักเรียนแต่ละคนทำกิจกรรมฝึกทักษะ : กิจกรรมที่ 1 จากแบบวัดฯ เป็นการบ้าน เสร็จแล้วนำส่งครูตามกำหนดเวลา ที่ตกลงกัน

9. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

1) หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.1

- 1) บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง พุทธประวัติ
- 2) แบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน เรื่อง พุทธประวัติ
- 3) บัตรภาพ

9.2 แหล่งการเรียนรู้

10. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัดผล	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมินผล
1. นักเรียนสามารถอธิบายเหตุการณ์สำคัญในพุทธประวัติได้ (K)	ตรวจแบบฝึกหัดในหนังสือแบบวัดและบันทึกผลการเรียนรู้วิชา พระพุทธศาสนา	แบบฝึกหัดในหนังสือแบบวัดและบันทึกผลการเรียนรู้วิชา พระพุทธศาสนาใน	ร้อยละ 60 ขึ้นไป
2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ตีความ เหตุการณ์ในพุทธประวัติได้ (P)	ตรวจบทเรียนสำเร็จรูปเรื่อง พุทธประวัติ	บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง พุทธประวัติ	ระดับปฏิบัติ 2 ผ่านเกณฑ์
3. นักเรียนประยุกต์ใช้ข้อคิดที่ได้จากการศึกษาพุทธประวัติกับชีวิตได้ (A)	สังเกตพฤติกรรมด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์	แบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับปฏิบัติ 2 ผ่านเกณฑ์

ความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

เป็นแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน และมีการใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหา รวมถึงมีการจัดการเรียนการสอนเป็นลำดับขั้นตอนตรงตามแผนการจัดการเรียนรู้

ลงชื่อ

(นางพิศสวาท ศรีสะอาด)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ความคิดเห็นของผู้บริหาร หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

เป็นแผนจัดเรียนเรียนรู้ที่ดี กิจกรรมเหมาะสมกับผู้เรียน

ลงชื่อ

(นายประภาส ศรีทอง)

รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ

การขออนุมัติของผู้บริหารโรงเรียน

.....
.....

ลงชื่อ

(นายจักรวาล เจริญทอง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีศึกษา

บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

2. ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

.....

3. แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้สอน

(นางสาวทิพวรรณ ธรรมคุณ)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

วิชาสังคมศึกษา 1 รหัส ส 21101

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พุทธประวัติพระสาวกชาวพุทธตัวอย่างและชาดก

เวลาเรียน 5 ชั่วโมง

เรื่อง ประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกา

เวลาเรียน 2 ชั่วโมง

สอนโดย นางสาวทิพวรรณ ธรรมคุณ

ภาคเรียนที่ 1/2568

1. สาระสำคัญ

การศึกษาพุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึงบำเพ็ญทุกรกิริยา โดยใช้การวิเคราะห์อย่างเป็นเหตุเป็นผลนั้น ย่อมทำให้ได้ข้อคิดสำคัญซึ่งสามารถนำมาเตือนสติและเป็นหลักในการประพฤติตนอย่างเหมาะสม

2. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

3. ตัวชี้วัด

ม.1/4 วิเคราะห์และประพฤติตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถอธิบายประวัติพุทธสาวกพุทธสาวิกาคนสำคัญได้ (K)
2. นักเรียนสามารถประยุกต์ใช้ข้อคิดที่ได้จากการศึกษา เรื่องของพุทธสาวก พุทธสาวิกาในชีวิตประจำวันได้ (P)
3. นักเรียนประเมินคุณค่าของการยึดถือปฏิบัติตนตามแนวทางของศาสนาได้ (A)

5. สาระการเรียนรู้

พุทธสาวก พุทธสาวิกา

- พระมหากัสสปะ
- พระอุบาลี
- อนาถปิณฑิกะ
- นางวิสาขา

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

6.1 ความสามารถในการสื่อสาร

6.2 ความสามารถในการคิด

- 1) ทักษะการรวบรวมข้อมูล

2) ทักษะการนำความรู้ไปใช้

6.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

8. การจัดการเรียนรู้ (รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง)

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

1. ครูสนทนากับนักเรียนถึงพุทธศาสนิกชนที่เป็นแบบอย่างของการทำความดี ใช้หลักธรรมในการดำเนินชีวิต และเชื่อมโยงถึงพุทธสาวกพุทธวิภาผู้สืบทอดศาสนา

2. ครูถามคำถามให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็น

ตัวอย่าง นักเรียนคิดว่าเพราะเหตุใดหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าจึงได้รับการสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

(แนวตอบ เพราะในพระพุทธศาสนามีพุทธสาวกและพุทธสาวิกที่ทำหน้าที่ในการศึกษาหลักคำสอน พร้อมกับนำเอาไปปฏิบัติและเผยแผ่ให้กับพุทธศาสนิกชน)

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูให้นักเรียนศึกษาประวัติและคุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของพุทธสาวกพุทธสาวิกาจากหนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.1 ดังต่อไปนี้

- พระมหากัสสปะ
- พระอุบาลี
- อนาถบิณฑิกเศรษฐี
- นางวิสาขา

2. ครูให้นักเรียนจับคู่ทำใบงาน ดังนี้

ใบงานที่ 2.1 เรื่อง พระมหากัสสปะ

ใบงานที่ 2.2 เรื่อง พระอุบาลี

ใบงานที่ 2.3 เรื่อง อนาถบิณฑิกเศรษฐี

ใบงานที่ 2.4 เรื่อง นางวิสาขา

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

1. เมื่อนักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จเรียบร้อยแล้ว ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยคำตอบ
2. ครูและนักเรียนสรุปองค์ความรู้ร่วมกัน

3. ครูมอบหมายให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5-10 คนเพื่อศึกษาและทำรายงานประวัติพุทธสาวกพุทธสาวิกา
ดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 พระมหากัสสปะ กลุ่มที่ 2 พระอุบาลี กลุ่มที่ 3 อนาถบิณฑิกเศรษฐี กลุ่มที่ 4 นางวิสาขา
เพื่อนำมาเสนอหน้าชั้นเรียนตามเวลาที่กำหนด

9. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.1
- 2) กระดาษขนาด A4
- 3) ใบงานที่ 2.1 เรื่อง พระมหากัสสปะ
- 4) ใบงานที่ 2.2 เรื่อง พระอุบาลี
- 5) ใบงานที่ 2.3 เรื่อง อนาถบิณฑิกเศรษฐี
- 6) ใบงานที่ 2.4 เรื่อง นางวิสาขา

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- 1) ห้องสมุด

10. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัดผล	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมินผล
1. นักเรียนสามารถอธิบายประวัติพุทธสาวกพุทธสาวิกาคนสำคัญได้ (K)	ตรวจแบบฝึกหัดในหนังสือแบบวัดและบันทึกผลการเรียนรู้วิชา พระพุทธศาสนา	แบบฝึกหัดในหนังสือแบบวัดและบันทึกผลการเรียนรู้วิชา พระพุทธศาสนาใน	ร้อยละ 60 ขึ้นไป
2.นักเรียนสามารถประยุกต์ใช้ข้อคิดที่ได้จากการศึกษา เรื่องของพุทธสาวก พุทธสาวิกาในชีวิตประจำวันได้ (P)	ตรวจใบงาน 2.1-2.4	ใบงาน 2.1-2.4	ระดับปฏิบัติ 2 ผ่านเกณฑ์
3. นักเรียนประเมินคุณค่าของการยึดถือปฏิบัติตนตามแนวทางของศาสนาได้ (A)	สังเกตพฤติกรรมด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์	แบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับปฏิบัติ 2 ผ่านเกณฑ์

ความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

เป็นแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน และมีการใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหา รวมถึงมีการจัดการเรียนการสอนเป็นลำดับขั้นตอนตรงตามแผนการจัดการเรียนรู้

ลงชื่อ

(นางพิศสวาท ศรีสะอาด)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ความคิดเห็นของผู้บริหาร หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

เป็นแผนจัดเรียนเรียนรู้ที่ดี กิจกรรมเหมาะสมกับผู้เรียน

ลงชื่อ

(นายประภาส ศรีทอง)

รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ

การขออนุมัติของผู้บริหารโรงเรียน

.....
.....

ลงชื่อ

(นายจักรวาล เจริญทอง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีศึกษา

บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

2. ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

.....

3. แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้สอน

(นางสาวทิพวรรณ ธรรมคุณ)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

วิชาสังคมศึกษา 1 รหัส ส 21101

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พุทธประวัติพระสาวกชาวพุทธตัวอย่างและชาดก

เวลาเรียน 5 ชั่วโมง

เรื่อง ศาสนิกชนตัวอย่าง

เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

สอนโดย นางสาวทิพวรรณ ธรรมคุณ

ภาคเรียนที่ 1/2568

1. สาระสำคัญ

ข้อคิดจากเรื่องราวของผู้ที่ศรัทธายึดมั่นในศาสนา เป็นแนวทางที่ดีในการดำเนินชีวิตหรือพัฒนาตนของผู้อื่น

2. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

3. ตัวชี้วัด

ม.1/4 วิเคราะห์และประพจน์ติดตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถอธิบายข้อคิดและคุณธรรมที่ได้รับจากการศึกษาเรื่องศาสนิกชนตัวอย่างได้ (K)
2. นักเรียนสามารถอธิบายแนวทางการประยุกต์ใช้ข้อคิดที่ได้จากการศึกษาเรื่องของศาสนิกชนตัวอย่างในชีวิตประจำวันได้ (P)
3. นักเรียนตระหนักคุณค่าของการยึดถือปฏิบัติตามแนวทางของศาสนาได้ (A)

5. สาระการเรียนรู้

ศาสนิกชนตัวอย่าง

- พระเจ้าอโศกมหาราช
- พระโสมพะมิตรและพระอัฐมรามาธิบดินทร

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

6.1 ความสามารถในการสื่อสาร

6.2 ความสามารถในการคิด

- 1) ทักษะการรวบรวมข้อมูล
- 2) ทักษะการนำความรู้ไปใช้

6.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

8. การจัดการเรียนรู้ (รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง)

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

1. ครูเล่าเรื่องราวของพระเจ้าอโศกมหาราชหรือให้นักเรียนชมภาพยนตร์เรื่อง “พระเจ้าอโศกมหาราช” และ
หลังจบภาพยนตร์ให้นักเรียนอภิปรายถึงอุปนิสัยของพระเจ้าอโศกมหาราชในช่วงก่อนและหลังการนับถือ
พระพุทธศาสนา

2. ครูถามคำถามให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็น

ตัวอย่าง เพราะเหตุใดพระเจ้าอโศกมหาราชจึงหันมาเลื่อมใสพระพุทธศาสนา

(พระองค์ทรงพบซึ่งในพุทธวจนะของสามเณรนิโครธที่กล่าวว่า “ความไม่ประมาทเป็นทางไม่ตาย คนที่
ประมาทถึงมีชีวิตอยู่ ก็เปรียบเสมือนคนตายแล้ว”)

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าประวัติของพระเจ้าอโศกมหาราช พระโสมณะและพระอุตรตระเถระจากหนังสือ
เรียนพระพุทธศาสนา ม.1 และสรุปประวัติโดยย่อลงสมุด

2. ครูให้นักเรียนจับคู่ทำแผนผังความคิด เรื่อง ศาสนิกชนตัวอย่างจากเนื้อหาที่สรุปลงสมุดและศึกษาเพิ่มเติม
จากหนังสือพระพุทธศาสนา ม.1

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

1. เมื่อนักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จเรียบร้อยแล้ว ครูสุ่มเลือกนักเรียนแต่ละคู่ให้ออกมานำเสนอหน้า
ชั้นเรียนจำนวน 4-5 คู่

2. ครูและนักเรียนสรุปองค์ความรู้ร่วมกัน

3. ครูมอบหมายให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดในหนังสือแบบวัดและบันทึกผลการเรียนรู้ วิชาพระพุทธศาสนา และ
ส่งในคาบถัดไป

9. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.1
- 2) กระดาษขนาด A4

9.2 แหล่งการเรียนรู้

-

10. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัดผล	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมินผล
1. นักเรียนสามารถอธิบาย ข้อคิดและคุณธรรมที่ได้รับ จากการศึกษาเรื่องศาสนิกชน ตัวอย่างได้ (K)	ตรวจแบบฝึกหัดใน หนังสือแบบวัดและ บันทึกผลการเรียนรู้ วิชา พระพุทธศาสนา	แบบฝึกหัดในหนังสือแบบ วัดและบันทึกผลการ เรียนรู้ วิชา พระพุทธศาสนาใน	ร้อยละ 60 ขึ้นไป
2.นักเรียนสามารถอธิบาย แนวทางการประยุกต์ใช้ ข้อคิดที่ได้จากการศึกษาเรื่อง ของศาสนิกชนตัวอย่างใน ชีวิตประจำวันได้ (P)	ตรวจหนังสือเล่มเล็ก เรื่อง ศาสนิกชนตัวอย่าง	หนังสือเล่มเล็ก เรื่อง ศาสนิกชนตัวอย่าง	ระดับปฏิบัติ 2 ผ่านเกณฑ์
3. นักเรียนตระหนักคุณค่า ของการยึดถือปฏิบัติตนตาม แนวทางของศาสนาได้ (A)	สังเกตพฤติกรรมด้าน คุณลักษณะที่พึงประสงค์	แบบประเมินพฤติกรรม ด้านคุณลักษณะอันพึง ประสงค์	ระดับปฏิบัติ 2 ผ่านเกณฑ์

ความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

เป็นแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน และมีการใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหา รวมถึงมีการจัดการเรียนการสอนเป็นลำดับขั้นตอนตรงตามแผนการจัดการเรียนรู้

ลงชื่อ

(นางพิศสวาท ศรีสะอาด)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ความคิดเห็นของผู้บริหาร หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

เป็นแผนจัดเรียนเรียนรู้ที่ดี กิจกรรมเหมาะสมกับผู้เรียน

ลงชื่อ

(นายประภาส ศรีทอง)

รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ

การขออนุมัติของผู้บริหารโรงเรียน

.....
.....

ลงชื่อ

(นายจักรวาล เจริญทอง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีศึกษา

บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

2. ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

.....

3. แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้สอน

(นางสาวทิพวรรณ ธรรมคุณ)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

วิชาสังคมศึกษา 1 รหัส ส 21101

สาระที่ 1 ศาสนา ศิลธรรม และจริยธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พุทธประวัติพระสาวกชาวพุทธตัวอย่างและชาดก

เวลาเรียน 5 ชั่วโมง

เรื่อง ชาดก

เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

สอนโดย นางสาวทิพวรรณ ธรรมคุณ

ภาคเรียนที่ 1/2568

1. สาระสำคัญ

การศึกษาชาดก ซึ่งเป็นเรื่องราวของพระโพธิสัตว์มาบำเพ็ญบารมี โดยใช้การคิดวิเคราะห์ห้อย่างเป็นเหตุเป็นผลนั้น ย่อมทำให้ได้ข้อคิดสำคัญ ซึ่งนำมาเตือนสติและนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม

2. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

3. ตัวชี้วัด

ม.1/4 วิเคราะห์และประพจน์ตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถอธิบายเรื่องราวของอัมพชาดกและตติตติชาดกได้อย่างถูกต้อง (K)
2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องราวของอัมพชาดกและตติตติชาดกได้อย่างมีเหตุผล (P)
3. นักเรียนเห็นคุณค่าของการศึกษาเรื่องราวของอัมพชาดกและตติตติชาดก (A)

5. สาระการเรียนรู้

ชาดก

- อัมพชาดก -ตติตติชาดก

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

6.1 ความสามารถในการสื่อสาร

6.2 ความสามารถในการคิด

- 1) ทักษะการรวบรวมข้อมูล
- 2) ทักษะการนำความรู้ไปใช้

6.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

8. การจัดการเรียนรู้ (รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง)

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

1. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับความหมายของชาดก และตั้งคำถามกระตุ้นความสนใจว่า นักเรียนเคยได้ยินเรื่องราวของชาดกบ้างหรือไม่ เช่นเรื่องอะไรบ้าง
2. ครูให้นักเรียนศึกษาเรื่องราวชาดกจากหนังสือเรียนหน้า 55-59 และขออาสาสมัครออกมาเล่าให้เพื่อนในชั้นเรียนฟัง

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มและส่งตัวแทนออกมาจับสลากเพื่อศึกษาชาดก กลุ่มละ 1 เรื่อง ดังนี้
 - อัมพชาดก
 - ติตติรชาดก
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาทำความเข้าใจในชาดกที่กลุ่มของตนจับสลากได้จากหนังสือเรียน และแหล่งข้อมูลสารสนเทศ แล้วบันทึกความรู้ที่ได้จากการศึกษาลงในแบบบันทึกการอ่าน
3. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด ข้อ 1-2

1. คุณธรรมอันเป็นแบบอย่างจากเรื่องอัมพชาดก ได้แก่อะไร

(ความกตัญญูตเวที)

2. คุณธรรมอันเป็นแบบอย่างจากเรื่อง ติตติรชาดก ได้แก่อะไร

(การเคารพผู้อาวุโส)

4. ครูแจกใบงาน เรื่อง อัมพชาดก และใบงาน เรื่อง ติตติรชาดก ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตามชาดกที่กลุ่มศึกษา

5. สมาชิกแต่ละกลุ่มช่วยกันทำใบงานที่กลุ่มของตนได้รับโดยแบ่งหน้าที่กัน

6. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแลกเปลี่ยนกันตรวจคำตอบในใบงานที่กลุ่มของตนได้รับ โดยครูเป็นผู้เฉลย

นักเรียนผู้ตรวจเป็นผู้ให้คะแนน

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการศึกษา อัมพชาดก และตติรชาดก
2. ครูให้นักเรียนแต่ละคนทำกิจกรรมตามตัวชี้วัด : กิจกรรมจากแบบวัดฯ เป็นการบ้าน เสร็จแล้วนำเสนอครูตามกำหนดเวลาที่ตกลงกัน

9. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.1
- 2) แบบวัดและบันทึกผลการเรียนรู้ พระพุทธศาสนา ม.1
- 3) ใบงานที่ เรื่อง อัมพชาดก
- 4) ใบงานที่ เรื่อง ตติรชาดก

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- แหล่งข้อมูลสารสนเทศ
 - <http://www.aksorn.com/LC/Rel/M1/06>

10. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัดผล	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมินผล
1. นักเรียนสามารถอธิบายเรื่องราวของอัมพชาดกและตติรชาดกได้อย่างถูกต้อง (K)	ตรวจแบบฝึกหัดในหนังสือแบบวัดและบันทึกผลการเรียนรู้วิชา พระพุทธศาสนา	แบบฝึกหัดในหนังสือแบบวัดและบันทึกผลการเรียนรู้วิชา พระพุทธศาสนาใน	ร้อยละ 60 ขึ้นไป
2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องราวของอัมพชาดกและตติรชาดกได้อย่างมีเหตุผล (P)	ตรวจใบงาน เรื่อง อัมพชาดก และใบงาน เรื่อง ตติรชาดก	ใบงาน เรื่อง อัมพชาดก และใบงาน เรื่อง ตติรชาดก	ระดับปฏิบัติ 2 ผ่านเกณฑ์
3. นักเรียนเห็นคุณค่าของการศึกษาเรื่องราวของอัมพชาดกและตติรชาดก (A)	สังเกตพฤติกรรมด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์	แบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับปฏิบัติ 2 ผ่านเกณฑ์

ความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

เป็นแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน และมีการใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหา รวมถึงมีการจัดการเรียนการสอนเป็นลำดับขั้นตอนตรงตามแผนการจัดการเรียนรู้

ลงชื่อ

(นางพิศสวาท ศรีสะอาด)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ความคิดเห็นของผู้บริหาร หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

เป็นแผนจัดเรียนเรียนรู้ที่ดี กิจกรรมเหมาะสมกับผู้เรียน

ลงชื่อ

(นายประภาส ศรีทอง)

รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ

การขออนุมัติของผู้บริหารโรงเรียน

.....
.....

ลงชื่อ

(นายจักรวาล เจริญทอง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีศึกษา

บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

2. ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

.....

3. แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้สอน

(นางสาวทิพวรรณ ธรรมคุณ)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

วิชาสังคมศึกษา 1 รหัส ส 21101

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

เวลาเรียน 5 ชั่วโมง

เรื่อง พระรัตนตรัย

เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

สอนโดย นางสาวทิพวรรณ ธรรมคุณ

ภาคเรียนที่ 1/2568

1. สาระสำคัญ

การศึกษาพุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึงบำเพ็ญทุกกรกิริยา โดยใช้การวิเคราะห์อย่างเป็นเหตุเป็นผลนั้น ย่อมทำให้ได้ข้อคิดสำคัญซึ่งสามารถนำมาเตือนสติและเป็นหลักในการประพฤติตนอย่างเหมาะสม

2. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

3. ตัวชี้วัด

ม.1/5 อธิบายพุทธคุณและข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ 4 หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่

กำหนด เห็นคุณค่าและนำไปพัฒนาแก้ปัญหาของตนเองและครอบครัว

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของพระรัตนตรัยและบทสรรเสริญพุทธคุณได้ (K)
2. นักเรียนสามารถเขียนบทสวดมนต์และบูชาพระรัตนตรัยและบทสรรเสริญพุทธคุณได้ (P)
3. นักเรียนเห็นคุณค่าของพระรัตนตรัยและพุทธคุณ (A)

5. สาระการเรียนรู้

พระรัตนตรัย

- พุทธคุณ 9

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

6.1 ความสามารถในการสื่อสาร

6.2 ความสามารถในการคิด

1) ทักษะการสร้างความรู้

2) ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้

6.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย

2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน
4. ซื่อสัตย์สุจริต

8. การจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

1. ครูให้นักเรียนสวดมนต์บทสรรเสริญพุทธคุณต่อจากการ สวดมนต์บูชาพระรัตนตรัย
2. ครูตั้งคำถามให้นักเรียนช่วยกันตอบ ดังนี้
 - นักเรียนสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัย เพื่ออะไร
 - การสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัย มีประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างไรบ้าง
 - นักเรียนได้ข้อคิดจากการสวดมนต์บทสรรเสริญพุทธคุณอย่างไรบ้าง
3. ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจความหมายและคุณของพระรัตนตรัย และความหมายและความสำคัญของ

พุทธคุณ 9

4. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

- นักเรียนเคยสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัยในเวลาใดบ้าง

(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ใน ดุลยพินิจของครูผู้สอน)

- การสวดมนต์ในบทสวดพุทธคุณ 9 มีจุดมุ่งหมายสำคัญอย่างไร

(เพื่อระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระพุทธเจ้า และเป็นการสรรเสริญพระพุทธเจ้า)

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน คละกันตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลางค่อนข้างเก่ง ปานกลาง ค่อนข้างอ่อน และอ่อน โดยครูอธิบายให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการทำงานร่วมกัน ปฏิบัติตาม กติกาการเรียนรู้ร่วมกัน คือ มีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ดังนี้
 - 1) มีการช่วยเหลือกัน
 - 2) ทุกคนต้องมีความรับผิดชอบในภาระหรือหน้าที่ของตน
 - 3) สมาชิกทุกคนมีบทบาทเท่าเทียมกัน
 - 4) สมาชิกทุกคนต้องมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันอย่างต่อเนื่อง
2. สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง พระรัตนตรัย จากหนังสือเรียน แล้วร่วมกันสรุปสาระสำคัญ

3. สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มพลัดกันอธิบายความหมายของพุทธุคณ 9 ความสำคัญของพุทธุคณ และแนวทางการปฏิบัติตนที่แสดงถึงการเคารพในพระรัตนตรัย (พุทธุคณ) ให้สมาชิกในกลุ่มฟังเรียงตามลำดับแบบเล่าเรื่องรอบวง แล้วช่วยกันสรุปเป็นแผนผังความคิดผลงานของกลุ่ม
4. ครูสุ่มตัวแทนกลุ่ม 2-3 กลุ่ม ออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน แล้วให้กลุ่มอื่นได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในส่วนที่แตกต่างกันออกไป
5. นักเรียนทุกคนร่วมกันวางแผนการปฏิบัติตนที่แสดงถึงการเคารพพระรัตนตรัย (พุทธุคณ 9) แล้วให้แต่ละคนนำไปปฏิบัติ และบันทึกผลลงในแบบบันทึกการปฏิบัติตนที่แสดงถึงความเคารพพระรัตนตรัย จากนั้นรายงานผลต่อครูตามกำหนดเวลาที่ตกลงกัน

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความสำคัญของพระรัตนตรัย (พุทธุคณ 9) และการปฏิบัติตนต่อพระรัตนตรัย อย่างถูกต้อง เหมาะสม
2. ครูให้นักเรียนแต่ละคนทำกิจกรรมตามตัวชี้วัด : กิจกรรมจากแบบวัดฯ เป็นการบ้าน เสร็จแล้วนำเสนอส่งครูตามกำหนดเวลาที่ตกลงกัน

9. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.1
- 2) เอกสารประกอบการสอน
- 3) แบบบันทึกการปฏิบัติตนที่แสดงถึงความเคารพพระรัตนตรัย

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องจริยธรรม หรือห้องพุทธศาสน์

10. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัดผล	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมินผล
1. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของพระรัตนตรัยและบทสรวรเสริญพุทธคุณได้ (K)	ตรวจแบบฝึกหัดในหนังสือแบบวัดและบันทึกผลการเรียนรู้วิชา พระพุทธศาสนา	แบบฝึกหัดในหนังสือแบบวัดและบันทึกผลการเรียนรู้วิชา พระพุทธศาสนาใน	ร้อยละ 60 ขึ้นไป
2. นักเรียนสามารถเขียนบทสวดมนต์และบูชาพระรัตนตรัยและบทสรวรเสริญพุทธคุณได้ (P)	ตรวจแผนผังความคิดเรื่อง พระรัตนตรัย	แผนผังความคิด เรื่องพระรัตนตรัย	ระดับปฏิบัติ 2 ผ่านเกณฑ์
3. นักเรียนเห็นคุณค่าของพระรัตนตรัยและพุทธคุณ (A)	สังเกตพฤติกรรมด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์	แบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับปฏิบัติ 2 ผ่านเกณฑ์

ความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

เป็นแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน และมีการใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหา รวมถึงมีการจัดการเรียนการสอนเป็นลำดับขั้นตอนตรงตามแผนการจัดการเรียนรู้

ลงชื่อ

(นางพิศสวาท ศรีสะอาด)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ความคิดเห็นของผู้บริหาร หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

เป็นแผนจัดเรียนเรียนรู้ที่ดี กิจกรรมเหมาะสมกับผู้เรียน

ลงชื่อ

(นายประภาส ศรีทอง)

รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ

การขออนุมัติของผู้บริหารโรงเรียน

.....
.....

ลงชื่อ

(นายจักรวาล เจริญทอง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีศึกษา

บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

2. ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

.....

3. แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้สอน

(นางสาวทิพวรรณ ธรรมคุณ)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

วิชาสังคมศึกษา 1 รหัส ส 21101

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

เวลาเรียน 5 ชั่วโมง

เรื่อง อริยสัจ ๔ หลักธรรม : ขั้น ๕ กรรม อบายมุข ๖ สุข ๒ คิหิสุข

เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

สอนโดย นางสาวทิพวรรณ ธรรมคุณ

ภาคเรียนที่ 1/2568

1. สาระสำคัญ

ขั้น ๕ (ธาตุ 4) จัดเป็นข้อธรรมที่ควรรู้ (ทุกข์) ส่วนหลักกรรม อบายมุข 6 เป็นข้อธรรมที่ควรละ (สมุทัย) สุข 2 (กายิก เจตสิก) คิหิสุข เป็นข้อธรรมที่ควรบรรลุ (นิโรธ) ซึ่งบุคคลควรปฏิบัติตนตามหลักสุข 2 และคิหิสุข หลีกเลี่ยงการทำความชั่ว และอบายมุข

2. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

3. ตัวชี้วัด

ม.1/5 อธิบายพุทธคุณและข้อธรรมสำคัญในรอบอริยสัจ 4 หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่

กำหนด เห็นคุณค่าและนำไปพัฒนาแก้ปัญหาของตนเองและครอบครัว

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของหลักธรรมทุกข์ สมุทัยและนิโรธได้ (K)
2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ผลของการกระทำตามหลักตามหลักธรรมทุกข์ สมุทัยและนิโรธได้ (P)
3. นักเรียนสามารถเสนอแนวทางการปฏิบัติตนตามหลักธรรมทุกข์ สมุทัยและนิโรธได้ (A)

5. สาระการเรียนรู้

อริยสัจ 4

- ทุกข์ (ธรรมที่ควรรู้)

: ขั้น ๕ : ธาตุ 4

- สมุทัย (ธรรมที่ควรละ)

: หลักกรรม : ความหมายและคุณค่า : อบายมุข 6

- นิโรธ (ธรรมที่ควรบรรลุ)

: สุข 2 (กายิก เจตสิก) : คิหิสุข

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

6.1 ความสามารถในการสื่อสาร

6.2 ความสามารถในการคิด

1) ทักษะการสร้างความรู้

2) ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้

6.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

8. การจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

1. ครูให้นักเรียนดูภาพร่างกายของคนที่แสดงหน้าที่ของอวัยวะต่างๆ ของร่างกาย เช่น การหมุนเวียนโลหิต การ

หายใจการเจริญเติบโตของร่างกาย เป็นต้น แล้วให้นักเรียนพลัดกันเล่าหน้าที่ของอวัยวะดังกล่าว

2. ครูอธิบายเชื่อมโยงและเปรียบเทียบให้นักเรียนเข้าใจความสอดคล้องกับหลักธรรม ชั้น 5 ในองค์ประกอบของรูป คือ ส่วนที่เป็นร่างกาย รวมถึงพฤติกรรมทั้งหมดของร่างกาย ซึ่งประกอบด้วยสิ่งดั้งเดิมทั้ง 4 เรียกว่าธาตุ 4 ได้แก่ ธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุไฟ และธาตุลม แล้วครูอธิบายรายละเอียดถึงความไม่เที่ยงแท้ของสิ่งทั้งหลาย ซึ่งเป็นองค์ประกอบของร่างกาย

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

1. นักเรียนกลุ่มเดิม (จากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1) สมาชิก แต่ละคนในกลุ่มเลือกหมายเลขประจำตัว เป็นหมายเลข 1-4 ตามลำดับ เรียกกลุ่มนี้ว่า กลุ่มบ้าน (Home Groups) และ ตั้งชื่อกลุ่ม ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจ

ว่า สมาชิกแต่ละหมายเลขจะต้องแยกย้ายกันไปหาผู้ที่มีหมายเลขเดียวกัน

2. นักเรียนกลุ่มบ้านที่มีหมายเลขเดียวกันมารวมกันเป็นกลุ่มใหม่ เรียกกลุ่มนี้ว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Groups)

คือ หมายเลข 1 รวมกับหมายเลข 1 หมายเลข 2 รวมกับหมายเลข 2 หมายเลข 3 รวมกับหมายเลข 3 และหมายเลข 4 รวมกับ หมายเลข 4 (ในกรณีที่นักเรียนในห้องเรียนมีจำนวนมาก หมายเลขแต่ละหมายเลขอาจมีจำนวนหลายคน ถ้านักเรียนห้องหนึ่งมี 56 คน แต่ละหมายเลขจะมีจำนวน 14 คน ซึ่งมีจำนวนมากไปก็สามารถแยกกลุ่ม 14 คน เป็น 2 กลุ่มย่อย ดังนั้น แต่ละหมายเลขจะมีกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม)

3. สมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้ จากหนังสือเรียนหรือหนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม ห้องสมุด

และแหล่งข้อมูลสารสนเทศ แล้วบันทึกความรู้ที่ได้จากการศึกษาลงในแบบบันทึกการอ่าน และทำใบงาน ดังนี้

- กลุ่มหมายเลข 1 ศึกษาความรู้เรื่อง กรรม

และทำใบงานที่ 3.1 เรื่อง กรรม

- กลุ่มหมายเลข 2 ศึกษาความรู้เรื่อง อบายมุข 6

และทำใบงานที่ 3.2 เรื่อง อบายมุข 6

- กลุ่มหมายเลข 3 ศึกษาความรู้เรื่อง สุข 2

และทำใบงานที่ 3.3 เรื่อง สุข 2

- กลุ่มหมายเลข 4 ศึกษาความรู้เรื่อง คิหิสุข

และทำใบงานที่ 3.4 เรื่อง คิหิสุข

4. ครูสนทนากับนักเรียนถึงผลงานที่นักเรียนทำร่วมกันในแต่ละใบงานของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ แล้วครูอธิบายข้อสงสัย

ของนักเรียนเกี่ยวกับหัวข้อต่างๆ ในใบงาน

5. เมื่อสมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญศึกษาความรู้และทำใบงานเสร็จแล้วให้ช่วยกันทบทวนผลงานในใบงาน และร่วมกัน

อธิบายสร้างความกระจ่างให้แก่ผู้ที่ยังมีความสงสัยอยู่ จนมีความเข้าใจชัดเจนดีแล้ว สมาชิกแต่ละคนก็แยกย้ายกัน

กลับไปยังกลุ่มบ้าน

6. สมาชิกแต่ละหมายเลขในกลุ่มบ้านผลิตกันอธิบายความรู้ที่ตน ได้ศึกษามาพร้อมทั้งอธิบายคำตอบในใบงานที่ตน

รับผิดชอบให้เพื่อนฟัง เรียงตามลำดับหมายเลข 1-4 แล้วนักเรียนช่วยกันสรุปความรู้ที่ได้รับ ถ้าใครสงสัยก็ให้ร่วมกัน

อธิบายชี้แจงจน ทุกคนมีความเข้าใจ ในกรณีที่มีปัญหาให้ถามครูผู้สอน

7. ครูเฉลยคำตอบในใบงานที่ 3.1-3.4 โดยให้สมาชิกแต่ละกลุ่มช่วยกันตรวจผลงานของตนในใบงาน แล้วแก้ไข

ที่บกพร่องให้สมบูรณ์

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมเรื่อง ขั้น 5 กรรม อบายมุข 6 และคิหิสุข รวมถึงแนวทาง

ในการปฏิบัติตน

2. ครูให้นักเรียนแต่ละคนทำกิจกรรมตามตัวชี้วัด : กิจกรรมจากแบบวัดฯ เป็นการบ้าน แล้วให้นำส่งครูตามกำหนดเวลาที่ตกลงกัน

9. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

1) หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.1

2) หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม

(1) ญาณสังวร, สมเด็จพระ (เจริญ สุวฑฺฒโน). 2526. **หลักพระพุทธศาสนา**.

กรุงเทพมหานคร :

ประกายพริก.

(2) วศิน อินทสระ. 2548. **หลักธรรมอันเป็นหัวใจพระพุทธศาสนา**. กรุงเทพมหานคร :

บริษัท เอ. ไอ. เอ. จำกัด (เครือนำทอง).

(3) ธรรมปิฎก, พระ (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). [ม.ป.ป.]. **หลักธรรมสำหรับนักศึกษา**.

กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา.

3) บัตรภาพ

4) ใบงานที่ 3.1 เรื่อง กรรม

5) ใบงานที่ 3.2 เรื่อง หลักเลียงอบายมุข 6

6) ใบงานที่ 3.3 เรื่อง สุข 2

7) ใบงานที่ 3.4 เรื่อง คิหิสุข

9.2 แหล่งการเรียนรู้

1) ห้องสมุด

2) แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

- <http://www.aksorn.com/LC/Rel/M1/07>

- <http://th.wikipedia.org/w/index.php?title>

10. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัดผล	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมินผล
1. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของหลักธรรมทุกข์ สมุทัยและนิโรธได้ (K)	ตรวจแบบฝึกหัดในหนังสือแบบวัดและบันทึกผลการเรียนรู้วิชา พระพุทธศาสนา	แบบฝึกหัดในหนังสือแบบวัดและบันทึกผลการเรียนรู้วิชา พระพุทธศาสนาใน	ร้อยละ 60 ขึ้นไป
2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ผลของการกระทำตามหลักตามหลักธรรมทุกข์ สมุทัยและนิโรธได้ (P)	ตรวจใบงานที่ 3.1-3.4	ใบงานที่ 3.1-3.4	ระดับปฏิบัติ 2 ผ่านเกณฑ์
3. นักเรียนสามารถเสนอแนวทางการปฏิบัติตนตามหลักธรรมทุกข์ สมุทัยและนิโรธได้ (A)	สังเกตพฤติกรรมด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์	แบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับปฏิบัติ 2 ผ่านเกณฑ์

ความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

เป็นแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน และมีการใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหา รวมถึงมีการจัดการเรียนการสอนเป็นลำดับขั้นตอนตรงตามแผนการจัดการเรียนรู้

ลงชื่อ

(นางพิศสวาท ศรีสะอาด)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ความคิดเห็นของผู้บริหาร หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

เป็นแผนจัดเรียนเรียนรู้ที่ดี กิจกรรมเหมาะสมกับผู้เรียน

ลงชื่อ

(นายประภาส ศรีทอง)

รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ

การขออนุมัติของผู้อำนวยการโรงเรียน

.....
.....

ลงชื่อ

(นายจักรวาล เจริญทอง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีศึกษา

บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

2. ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

.....

3. แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้สอน

(นางสาวทิพวรรณ ธรรมคุณ)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

วิชาสังคมศึกษา 1 รหัส ส 21101

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

เวลาเรียน 5 ชั่วโมง

เรื่อง หลักธรรมไตรสิกขา ธรรมฐาน ๒

เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

สอนโดย นางสาวทิพวรรณ ธรรมคุณ

ภาคเรียนที่ 1/2568

1. สาระสำคัญ

ข้อธรรม ไตรสิกขา และกรรมฐาน 2 เป็นธรรมที่ควรเจริญ (มรรค) ซึ่งพุทธศาสนิกชนทุกคนพึงนำไปปฏิบัติ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาจิตและการประพฤติที่ดีงาม

2. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

3. ตัวชี้วัด

ม.1/5 อธิบายพุทธคุณและข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ 4 หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่

กำหนด เห็นคุณค่าและนำไปพัฒนาแก้ปัญหาของตนเองและครอบครัว

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายและความสำคัญของหลักธรรม ไตรสิกขา ธรรมฐาน 2 ได้ (K)
2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ผลการกระทำตามหลักไตรสิกขาและกรรมฐาน 2 ได้ (P)
3. นักเรียนเห็นถึงความสำคัญของการปฏิบัติตามหลักไตรสิกขาและกรรมฐาน 2 (A)

5. สาระการเรียนรู้

อริยสัจ 4

- มรรค (ธรรมที่ควรเจริญ)

: ไตรสิกขา

: กรรมฐาน 2

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

6.1 ความสามารถในการสื่อสาร

6.2 ความสามารถในการคิด

1) ทักษะการสร้างความรู้

2) ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้

6.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย

2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน
4. ซื่อสัตย์สุจริต

8. การจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

1. ครูเล่าประวัติของบุคคล หรือคุณภาพของบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการดับทุกข์หรือแก้ปัญหาได้ แล้วให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา (ทุกข์) และวิธีการแก้ไขปัญหามองบุคคลเหล่านั้น
2. ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจถึงหลักธรรมอริยสัจ 4 ที่มีความสอดคล้องกับประวัติบุคคลในข้อ 1 และอธิบายความรู้เรื่อง มรรค (ธรรมที่ควรเจริญ)

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

1. แสวงหาความรู้

ครูให้นักเรียนจับกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้จากหนังสือเรียนหรือ หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม ห้องสมุด และแหล่งข้อมูลสารสนเทศ ในเรื่อง มรรค (ธรรมที่ควรเจริญ) ในหัวข้อ ไตรสิกขา และกรรมฐาน 2 แล้วบันทึกความรู้ที่ได้จากการศึกษาลงในแบบบันทึกการอ่าน

2. ค้นพบความรู้/สนทนาแลกเปลี่ยนความรู้

1. สมาชิกแต่ละกลุ่มนำข้อมูลที่ได้ศึกษาหลักธรรมไตรสิกขา และกรรมฐาน 2 มาสนทนาแลกเปลี่ยนกันในประเด็นต่อไปนี้
 - ความหมายและความสำคัญ
 - ตัวอย่างการกระทำตามหลักธรรม
 - ผลของการปฏิบัติตนตามหลักธรรม
2. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

ถ้านักเรียนปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขา จะเกิดผลดีต่อการเรียนอย่างไรบ้าง

(มีความเข้าใจในเรื่องที่เรียน และมีพฤติกรรมในทางที่ถูกต้อง)

3. ครูมอบหมายให้สมาชิกแต่ละกลุ่มไปสืบค้นข้อมูลบุคคล ที่มีการกระทำสอดคล้องกับหลักธรรมไตรสิกขา และกรรมฐาน 2 มาล่วงหน้า เพื่อทำกิจกรรมในช่วงเวลาเรียนต่อไป

3. วิเคราะห์และประเมินค่าความรู้

1. ครูนำภาพบุคคลที่สามารถช่วยอธิบายได้หลายๆ เช่น นั่ง ยืน เดิน มาให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ผลที่

คาดว่าจะได้รับการปฏิบัติ จากนั้นครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับกรรมฐาน 2 และความสอดคล้องกับไตรสิกขา

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำข้อมูลจากการสืบค้นเกี่ยวกับบุคคลที่ปฏิบัติตามหลักไตรสิกขา และกรรมฐาน 2 มา

เป็นข้อมูลในการทำ ใบงานที่ 3.5 เรื่อง ไตรสิกขาและกรรมฐาน 2

3. ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอใบงานที่ 3.5 หน้าชั้นเรียน ครูตรวจสอบความถูกต้องและให้คำแนะนำเพิ่มเติม

4. พิสูจน์ความรู้หรือปฏิบัติ

1. สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนการปฏิบัติตามหลักธรรมไตรสิกขา และกรรมฐาน 2 แล้วบันทึกผลลงใน

ใบงานที่ 3.6 เรื่อง การปฏิบัติตามหลักธรรม จากนั้นนำไปปฏิบัติและบันทึกการปฏิบัติลงในแบบบันทึกการ

ปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา แล้วนำเสนอครูตามเวลาที่ตกลงกัน

2. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

นักเรียนสามารถทำสมาธิได้ในเวลาใดบ้าง จงยกตัวอย่างการปฏิบัติ

(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ใน ดุลยพินิจของครูผู้สอน)

นักเรียนคิดว่า การทำสมาธิอย่างสม่ำเสมอ นั้น จะส่งผลดีต่อตนเองอย่างไรบ้าง

(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ใน ดุลยพินิจของครูผู้สอน)

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมาย ความสำคัญ และผลของการปฏิบัติตามหลักไตรสิกขา และกรรมฐาน 2

2. ครูให้นักเรียนแต่ละคนทำกิจกรรมตามตัวชี้วัด : กิจกรรมจากแบบวัดฯ เป็นการบ้าน เสร็จแล้วนำเสนอครูตามกำหนดเวลาที่ตกลงกัน

9. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.1

- 2) หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม

(1) ญาณสังวร, สมเด็จพระ (เจริญ สุวฑฺฒโน). 2526. **หลักพระพุทธศาสนา**.

กรุงเทพมหานคร :

ประกายพริก.

(2) วศิน อินทสระ. 2548. **หลักสูตรอันเป็นหัวใจพระพุทธศาสนา**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอ. ไอ. เอ. จำกัด (เครือน้ำทอง).

(3) ธรรมปิฎก, พระ (ประยุทธ์ ปยุตโต). [ม.ป.ป.]. **หลักสูตรสำหรับนักศึกษา**.

กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา.

3) ตัวอย่างประวัติบุคคล

6) ใบงานที่ 3.5 เรื่อง ไตรสิกขาและกรรมฐาน 2

4) บัตรภาพ

7) ใบงานที่ 3.6 เรื่อง การปฏิบัติตนตามหลักสูตร

9.2 แหล่งการเรียนรู้

1) ห้องสมุด

2) แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

- <http://th.wikipedia.org/wiki/ไตรสิกขา> - <http://th.wikipedia.org/wiki/กรรมฐาน>

10. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัดผล	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมินผล
1. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายและความสำคัญของหลักสูตร ไตรสิกขา กรรมฐาน 2 ได้ (K)	ตรวจแบบฝึกหัดในหนังสือแบบวัดและบันทึกผลการเรียนรู้วิชา พระพุทธศาสนา	แบบฝึกหัดในหนังสือแบบวัดและบันทึกผลการเรียนรู้วิชา พระพุทธศาสนาใน	ร้อยละ 60 ขึ้นไป
2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ผลการกระทำตามหลักไตรสิกขาและกรรมฐาน 2 ได้ (P)	ตรวจใบงานที่ 3.5-3.6	ใบงานที่ 3.5-3.6	ระดับปฏิบัติ 2 ผ่านเกณฑ์
3. นักเรียนเห็นถึงความสำคัญของหลักไตรสิกขาและกรรมฐาน 2 (A)	สังเกตพฤติกรรมด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์	แบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับปฏิบัติ 2 ผ่านเกณฑ์

ความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

เป็นแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน และมีการใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหา รวมถึงมีการจัดการเรียนการสอนเป็นลำดับขั้นตอนตรงตามแผนการจัดการเรียนรู้

ลงชื่อ

(นางพิศสวาท ศรีสะอาด)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ความคิดเห็นของผู้บริหาร หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

เป็นแผนจัดเรียนเรียนรู้ที่ดี กิจกรรมเหมาะสมกับผู้เรียน

ลงชื่อ

(นายประภาส ศรีทอง)

รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ

การขออนุมัติของผู้บริหารโรงเรียน

.....
.....

ลงชื่อ

(นายจักรวาล เจริญทอง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีศึกษา

บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

2. ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

.....

3. แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้สอน

(นางสาวทิพวรรณ ธรรมคุณ)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

วิชาสังคมศึกษา 1 รหัส ส 21101

สาระที่ 1 ศาสนา ศิลธรรม และจริยธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

เวลาเรียน 5 ชั่วโมง

เรื่อง หลักธรรมปธาน ๔ โภค ๓

เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

สอนโดย นางสาวทิพวรรณ ธรรมคุณ

ภาคเรียนที่ 1/2568

1. สาระสำคัญ

ข้อธรรม ปธาน 4 และโภค 3 เป็นธรรมที่ควรเจริญ (มรรค) พุทธศาสนิกชนทุกคนพึงนำไปปฏิบัติ ซึ่งส่งผลต่อการเป็นผู้มีความเพียร และความฉลาดในทางที่นำไปสู่ความเจริญงอกงาม

2. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

3. ตัวชี้วัด

ม.1/5 อธิบายพุทธคุณและข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ 4 หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่

กำหนด เห็นคุณค่าและนำไปพัฒนาแก้ปัญหาของตนเองและครอบครัว

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถอธิบายอธิบายความหมายและความสำคัญของหลักธรรม ปธาน 4 และโภค 3 ได้ (K)
2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ผลการกระทำตามหลักปธาน 4 และโภค 3 และนำไปปฏิบัติได้ (P)
3. นักเรียนเห็นถึงความสำคัญของการปฏิบัติตามหลักหลักปธาน 4 และโภค 3 (A)

5. สาระการเรียนรู้

อริยสัจ 4

- มรรค (ธรรมที่ควรเจริญ)

: ปธาน 4

: โภค 3

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

6.1 ความสามารถในการสื่อสาร

6.2 ความสามารถในการคิด

1) ทักษะการสร้างความรู้

2) ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้

6.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน
4. ซื่อสัตย์สุจริต

8. การจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

1. ครูนำภาพกิจกรรมต่างๆ ต่อไปนี้ มาให้นักเรียนดู เช่น
 - ภาพทำนงสมมติ เติบจนกรม
 - ภาพนักดนตรีกำลังเล่นดนตรี มีผู้ชมมากมาย
 - ภาพชาวสวนกำลังรดน้ำแปลงผัก
2. ครูให้นักเรียนวิเคราะห์ภาพ แล้วตอบคำถามต่อไปนี้
 - 1) กิจกรรมในภาพแต่ละภาพมีความสำคัญอย่างไรบ้าง
 - 2) ถ้าบุคคลในภาพจะประสบความสำเร็จในกิจกรรมต่างๆ นั้น จะต้องปฏิบัติอย่างไร
3. ครูอธิบายเชื่อมโยงเกี่ยวกับหลักปธาน 4 คือ ความเพียรชอบ และโกศล 3 ความฉลาด 3 ประการ

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

1. แสวงหาความรู้

ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง ปธาน 4 และโกศล 3 จากหนังสือเรียน หรือ หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม ห้องสมุด และแหล่งข้อมูลสารสนเทศ แล้วบันทึกความรู้ที่ได้จากการศึกษาลงในแบบบันทึกการอ่าน

2. ค้นพบความรู้/สนทนาแลกเปลี่ยนความรู้

1. สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มนำความรู้ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับปธาน 4 และโกศล 3 มาสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้กันใน
หัวข้อต่อไปนี้

- 1) ความหมายและความสำคัญ
- 2) แนวทางการปฏิบัติตนตามหลักธรรม
- 3) ผลของการปฏิบัติ

2. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

ถ้านักเรียนต้องการประสบความสำเร็จในการเรียน ควรปฏิบัติตามหลักธรรมใดบ้าง จงยกตัวอย่าง

(อุปมาโกศล ความฉลาดซึ่งการปฏิบัติตามหลักธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จ เช่น อิทธิบาท 4)

3. วิเคราะห์และประเมินค่าความรู้

1. สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ และตอบคำถามใน ใบงานที่ 3.7 เรื่อง ปธาน 4 และโกศล 3
2. ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลงานในใบงานที่ 3.7 หน้าชั้นเรียน ครูตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ
3. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

ถ้านักเรียนต้องการหลีกเลี่ยงความชั่วทั้งหลายโดยฝึกจิตใจให้เข้มแข็ง จะต้องปฏิบัติตามหลักธรรมใด

จง

ยกตัวอย่าง

(ปธาน 4 เช่น เมื่อมีใครชวนไปเที่ยวหรือชวนไปเล่นการพนัน ก็ใช้สังวรปธาน คือ ยับยั้งอกุศลมิให้เกิด)

4. พิสูจน์ความรู้หรือปฏิบัติ

1. สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันเสนอแนวทางการปฏิบัติตามหลักธรรมในเรื่อง ปธาน 4 และโกศล 3
2. สมาชิกแต่ละคนปฏิบัติตามหลักธรรม ปธาน 4 และโกศล 3 แล้วรายงานผลต่อครูตามกำหนดเวลาที่ตกลงกัน

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมาย ความสำคัญ และ ผลของการปฏิบัติตามหลักธรรม ปธาน 4 และโกศล 3
2. ครูให้นักเรียนแต่ละคนทำกิจกรรมตามตัวชี้วัด : กิจกรรมจากแบบวัดฯ เป็นการบ้าน เสร็จแล้วนำส่งครูตามกำหนดเวลาที่ตกลงกัน

9. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

1) หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.1

2) หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม

(1) ญาณสังวร, สมเด็จพระ (เจริญ สุวฑฺฒโน). 2526. **หลักพระพุทธศาสนา**.

กรุงเทพมหานคร : ประกายพรึก.

(2) วศิน อินทสระ. 2548. **หลักธรรมอันเป็นหัวใจพระพุทธศาสนา**. กรุงเทพมหานคร :

บริษัท เอ. ไอ. เอ. จำกัด (เครือน้ำทอง).

(3) ธรรมปิฎก, พระ (ประยูร ปยุตโต). [ม.ป.ป.]. หลักธรรมสำหรับนักศึกษา.

กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา.

3) บัตรภาพ

4) ใบงานที่ 3.7 เรื่อง ปธาน 4 และโกศล 3

9.2 แหล่งการเรียนรู้

1) ห้องสมุด

2) แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

- <http://th.wikipedia.org/wiki/สัมมปทาน> 4

- <http://www.aksorn.com/LC/Rel/M1/08>

10. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัดผล	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมินผล
1. นักเรียนสามารถอธิบาย อธิบายความหมายและความสำคัญของหลักธรรม ปธาน 4 และโกศล 3 ได้ (K)	ตรวจแบบฝึกหัดใน หนังสือแบบวัดและ บันทึกรผลการเรียนรู้ วิชา พระพุทธศาสนา	แบบฝึกหัดในหนังสือแบบ วัดและบันทึกผลการ เรียนรู้ วิชา พระพุทธศาสนาใน	ร้อยละ 60 ขึ้นไป
2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ ผลการกระทำตามหลักปธาน 4 และโกศล 3 และนำไป ปฏิบัติได้ (P)	ตรวจใบงานที่ 3.7	ใบงานที่ 3.7	ระดับปฏิบัติ 2 ผ่านเกณฑ์
3. นักเรียนเห็นถึง ความสำคัญของการปฏิบัติ ตนตามหลักหลักปธาน 4 และโกศล 3 (A)	สังเกตพฤติกรรมด้าน คุณลักษณะที่พึงประสงค์	แบบประเมินพฤติกรรม ด้านคุณลักษณะอันพึง ประสงค์	ระดับปฏิบัติ 2 ผ่านเกณฑ์

ความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

เป็นแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน และมีการใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหา รวมถึงมีการจัดการเรียนการสอนเป็นลำดับขั้นตอนตรงตามแผนการจัดการเรียนรู้

ลงชื่อ

(นางพิศสวาท ศรีสะอาด)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ความคิดเห็นของผู้บริหาร หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

เป็นแผนจัดเรียนเรียนรู้ที่ดี กิจกรรมเหมาะสมกับผู้เรียน

ลงชื่อ

(นายประภาส ศรีทอง)

รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ

การขออนุมัติของผู้บริหารโรงเรียน

.....
.....

ลงชื่อ

(นายจักรวาล เจริญทอง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีศึกษา

บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

2. ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

.....

3. แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้สอน

(นางสาวทิพวรรณ ธรรมคุณ)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 13

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

วิชาสังคมศึกษา 1 รหัส ส 21101

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

เวลาเรียน 5 ชั่วโมง

เรื่อง มงคล : การไม่คบคนพาลการคบบัณฑิต การบูชาผู้ควรบูชา

เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

สอนโดย นางสาวทิพวรรณ ธรรมคุณ

ภาคเรียนที่ 1/2568

1. สาระสำคัญ

มงคลในหัวข้อ ไม่คบคนพาล คบบัณฑิต บูชาผู้ควรบูชา จัดเป็นธรรมที่ควรเจริญ (มรรค) พุทธศาสนิกชนทุกคนพึงปฏิบัติตาม ซึ่งจะส่งผลต่อความสุขความเจริญในชีวิต

2. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

3. ตัวชี้วัด

ม.1/5 อธิบายพุทธคุณและข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ 4 หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด เห็นคุณค่าและนำไปพัฒนาแก้ปัญหาของตนเองและครอบครัว

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของมงคล (การไม่คบคนพาล การคบบัณฑิต การบูชาผู้ควรบูชาได้ (K)
2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ผลการกระทำตามหลักมงคล (การไม่คบคนพาล การคบบัณฑิต การบูชาผู้ควรบูชาได้ (P)
3. นักเรียนสามารถเสนอแนวทางการปฏิบัติตนตามหลักมงคล (การไม่คบคนพาล การคบบัณฑิต การบูชาผู้ควรบูชาและนำไปปฏิบัติได้ (A)

5. สาระการเรียนรู้

อริยสัจ 4

- มรรค (ธรรมที่ควรเจริญ)

: มงคล 38

➤ ไม่คบคนพาล

➤ คบบัณฑิต

➤ บูชาผู้ควรบูชา

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

6.1 ความสามารถในการสื่อสาร

6.2 ความสามารถในการคิด

1) ทักษะการสร้างความรู้

2) ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้

6.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย

2. ใฝ่เรียนรู้

3. มุ่งมั่นในการทำงาน

4. ซื่อสัตย์สุจริต

8. การจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

1. ครูนำข่าวหรือภาพข่าวบุคคลที่ร่วมมือกันทำกิจกรรมต่างๆ ที่แสดงว่าเป็นการคบคนดี มาให้นักเรียนอ่าน เช่น

- ชมรมพ่อค้าไทยร่วมมือกันหาตลาดส่งสินค้าออกไปขายต่างประเทศ
- ชาวบ้านพากันไปฟังการบรรยายความรู้เรื่อง วิธีการป้องกันโรคติดต่อ ซึ่งจัดโดยสาธารณสุขของจังหวัด
- เด็กและเยาวชนถวายเครื่องไทยธรรมแด่พระสงฆ์
- นักเรียนรุ่นพี่ที่ประสบความสำเร็จในการศึกษาในมหาวิทยาลัยได้มาแนะนำวิธีการเรียนให้แก่นักเรียนรุ่นน้อง
- เกษตรกรดีเด่นให้คำแนะนำเพื่อนบ้านในเรื่อง การพัฒนาวิธีการปลูกพืช

2. ครูให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ผลการกระทำจากข่าวหรือภาพข่าวในข้อ 1 โดยการตอบคำถามต่อไปนี้

- การกระทำของบุคคลในข่าวมีผลดีต่อใครบ้าง
อธิบายเหตุผล
- การกระทำดังกล่าว แสดงถึงการคบคนประเภทใด

3. ครูอธิบายเชื่อมโยงความคิดให้นักเรียนเข้าใจว่า การกระทำของบุคคลดังกล่าวสอดคล้องกับมงคล 38 ในหัวข้อ การไม่คบ คนพาล การคบบัณฑิต และการบูชาผู้ควรบูชา

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มและมอบหมายให้แต่ละกลุ่มช่วยกันหาข่าวหรือบทความ หรือสัมภาษณ์บุคคลที่ปฏิบัติตามมงคล 38 ในหัวข้อ การไม่คบคนพาล การคบบัณฑิต และการบูชาผู้ควรบูชา มาลงหน้า เพื่อทำกิจกรรมในช่วงเวลาเรียนต่อไป

2. ครูสนทนากับนักเรียนถึงความพร้อมของนักเรียนแต่ละกลุ่ม ในการหาข่าวมา และถามถึงวิธีหาข้อมูลหรือข่าวของแต่ละกลุ่ม
3. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำข่าวหรือข้อมูลที่หามาร่วมกันวิเคราะห์ตามหัวข้อใน ใบงานที่ 3.8 เรื่อง มงคลชีวิต
4. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

10. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัดผล	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมินผล
1. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของมงคล (การไม่คบคนพาล การคบบัณฑิต การบูชาผู้ควรบูชา) ได้ (K)	ตรวจแบบฝึกหัดในหนังสือแบบวัดและบันทึกผลการเรียนรู้วิชา พระพุทธศาสนา	แบบฝึกหัดในหนังสือแบบวัดและบันทึกผลการเรียนรู้วิชา พระพุทธศาสนาใน	ร้อยละ 60 ขึ้นไป
2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ผลการกระทำตามหลักมงคล (การไม่คบคนพาล การคบบัณฑิต การบูชาผู้ควรบูชา) ได้ (P)	ตรวจใบงานที่ 3.8	ใบงานที่ 3.8	ระดับปฏิบัติ 2 ผ่านเกณฑ์
3. นักเรียนสามารถเสนอแนวทางการปฏิบัติตนตามหลักมงคล (การไม่คบคนพาล การคบบัณฑิต การบูชาผู้ควรบูชา) และนำไปปฏิบัติได้ (A)	สังเกตพฤติกรรมด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์	แบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับปฏิบัติ 2 ผ่านเกณฑ์

ความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

เป็นแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน และมีการใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหา รวมถึงมีการจัดการเรียนการสอนเป็นลำดับขั้นตอนตรงตามแผนการจัดการเรียนรู้

ลงชื่อ

(นางพิศสวาท ศรีสะอาด)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ความคิดเห็นของผู้บริหาร หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

เป็นแผนจัดเรียนเรียนรู้ที่ดี กิจกรรมเหมาะสมกับผู้เรียน

ลงชื่อ

(นายประภาส ศรีทอง)

รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ

การขออนุมัติของผู้บริหารโรงเรียน

.....
.....

ลงชื่อ

(นายจักรวาล เจริญทอง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีศึกษา

บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

2. ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

.....

3. แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้สอน

(นางสาวทิพวรรณ ธรรมคุณ)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 14

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

วิชาสังคมศึกษา 1 รหัส ส 21101

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 พุทธศาสนสุภาษิต

เวลาเรียน 4 ชั่วโมง

เรื่อง ยัม เว เสวติ ตาทิโส : คบคนเช่นใดย่อมเป็นเช่นนั้น

เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

สอนโดย นางสาวทิพวรรณ ธรรมคุณ

ภาคเรียนที่ 1/2568

1. สาระสำคัญ

การคบคนเช่นใดย่อมเป็นเช่นนั้น เป็นข้อคิดที่ได้จากพุทธศาสนสุภาษิต ซึ่งเป็นการเตือนใจบุคคลให้รู้จัก คบคน และเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนเพื่อการพัฒนาตนเอง

2. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

3. ตัวชี้วัด

ม.1/5 อธิบายพุทธคุณและข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ 4 หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่

กำหนด เห็นคุณค่าและนำไปพัฒนาแก้ปัญหาของตนเองและครอบครัว

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของ ยัม เว เสวติ ตาทิโส ได้ (K)
2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์แนวทางการปฏิบัติตนตามพุทธศาสนสุภาษิต คบคนเช่นใดย่อมเป็นเช่นนั้น ได้ (P)
3. นักเรียนเห็นคุณค่าของการศึกษาพุทธศาสนสุภาษิต (A)

5. สาระการเรียนรู้

พุทธศาสนสุภาษิต

- ยัม เว เสวติ ตาทิโส : คบคนเช่นใดย่อมเป็นเช่นนั้น

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

6.1 ความสามารถในการสื่อสาร

6.2 ความสามารถในการคิด

1) ทักษะการสร้างความรู้

2) ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้

6.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย

2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน
4. ซื่อสัตย์สุจริต

8. การจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

1. ครูให้นักเรียนดูภาพ ดังนี้

- ภาพที่ 1 ภาพผู้กระทำความผิดถูกตำรวจจับ
- ภาพที่ 2 ภาพนักเรียนกำลังเรียนหนังสือ
- ภาพที่ 3 ภาพนักกีฬาฟุตบอลกำลังฝึกซ้อมการเล่นฟุตบอล
- ภาพที่ 4 ภาพคนนั่งฟังธรรมที่วัด
- ภาพที่ 5 ภาพเด็กวัยร่นเล่นการพนัน

2. ครูตั้งคำถามถามนักเรียน เช่น

1) ภาพใดที่นักเรียนควรหลีกเลี่ยง พร้อมอธิบายเหตุผล

- คำตอบที่คาดว่าจะได้รับคือ ภาพที่ 1 และภาพที่ 5 โดยมีเหตุผล คือ ภาพที่ 1 เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย เมื่อทำผิดย่อมถูกลงโทษ ภาพที่ 5 เป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม สำหรับการเป็นเด็กและเยาวชน และถ้าเป็นการพนันก็ย่อมเป็นการผิดศีลธรรม

2) ภาพใดที่นักเรียนชอบ พร้อมอธิบายเหตุผล

- คำตอบที่คาดว่าจะได้รับอาจจะแตกต่างกันออกไป เช่น
ชอบภาพที่ 2 เพราะการเรียนหนังสือทำให้ได้รับความรู้
ชอบภาพที่ 3 เพราะเป็นการออกกำลังกาย ทำให้ร่างกายแข็งแรง ซึ่งการเล่นกีฬาเป็นการฝึกเรื่อง
ความมีวินัย ความกล้าหาญ ความอดทน ความเสียสละ
ชอบภาพที่ 4 เพราะการฟังธรรมนั้นย่อมทำให้จิตใจคิดไปในทางที่ดีงาม และได้แนวทางในการ

ปฏิบัติ

ตัวอย่างเหมาะสม

3. ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเห็นว่า กลุ่มบุคคลในภาพนั้นร่วมกันทำกิจกรรมที่ดีและไม่ดี แสดงว่า การคบคนประเภทใดก็ย่อมเป็นเช่นนั้น คบคนดีก็ย่อมทำดีตาม คบคนชั่วก็ย่อมทำชั่วตาม

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูจับคู่ให้นักเรียนโดยความสามารถ ให้นักเรียนเก่งหรือค่อนข้างเก่งคู่กับนักเรียนที่อ่อนหรือค่อนข้างอ่อน แล้วให้นักเรียนแต่ละคู่ศึกษาความรู้จากหนังสือเรียนหรือหนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม ห้องสมุด และแหล่งข้อมูลสารสนเทศ เรื่อง พุทธศาสน-สุภาษิต ยัม เว เสวติ ตาติโส : คบคนเช่นใดย่อมเป็นเช่นนั้น และอภิปรายร่วมกันในหัวข้อต่อไปนี้
 - 1) ลักษณะคนดีทางธรรมและคนดีทางโลก
 - 2) ลักษณะคนไม่ดีทางธรรมและคนไม่ดีทางโลก
2. นักเรียนแต่ละคนทำ**ใบงานที่ 4.1 เรื่อง คบคน** เมื่อนักเรียนทำใบงานเสร็จแล้ว ให้จับคู่กับเพื่อน (คู่เดิม) แล้วผลัดกันอภิปรายคำตอบและตรวจสอบความถูกต้องของคำตอบของกันและกัน
3. ครูสุ่มนักเรียนบางคู่ออกมาอธิบายคำตอบในใบงานที่ 4.1 ให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน โดยครูเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้อง
4. นักเรียนช่วยกันคิดแนวทางการปฏิบัติตนตามพุทธศาสน-สุภาษิต ยัม เว เสวติ ตาติโส : คบคนเช่นใดย่อมเป็นเช่นนั้น เพื่อเป็นข้อคิดและนำไปปฏิบัติ
5. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

ถ้านักเรียนคบเพื่อนที่มีนิสัยดี นักเรียนคิดว่า จะมีผลดีต่อตนเองอย่างไร

(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ใน ดุลยพินิจของครูผู้สอน)

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมาย ความสำคัญ และแนวทางการปฏิบัติตนตามพุทธศาสนสุภาษิต ยัม เว เสวติ ตาติโส : คบคนเช่นใดย่อมเป็นเช่นนั้น
2. ครูให้นักเรียนแต่ละคนทำกิจกรรมตามตัวชี้วัด : กิจกรรมจากแบบวัดฯ เป็นการบ้าน แล้วให้นำส่งครูตามกำหนดเวลาที่ตกลงกัน

9. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.1
- 2) บทเรียนคอมพิวเตอร์ Smart L.O. LMS Lite พระพุทธศาสนา ม.1 บริษัท เพลย์เอเบิล จำกัด
- 3) หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม
 - ญาณสังวร, สมเด็จพระ (เจริญ สุวฑฺฒโน). 2526. **หลักพระพุทธศาสนา**. กรุงเทพมหานคร : ปรกาศพิริก.

- 4) บัตรภาพ
- 5) ใบงานที่ 4.1 เรื่อง คบคน

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- 1) ห้องสมุด
- 2) แหล่งข้อมูลสารสนเทศ
 - <http://www.aksorn.com/LC/Rel/M1/09>
 - <http://www.fungdham.com/proverb.html>

10. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัดผล	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมินผล
1. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของ ยี่ เว เสวติ ตาทิโส ได้ (K)	ตรวจแบบฝึกหัดในหนังสือแบบวัดและบันทึกผลการเรียนรู้วิชา พระพุทธศาสนา	แบบฝึกหัดในหนังสือแบบวัดและบันทึกผลการเรียนรู้วิชา พระพุทธศาสนาใน	ร้อยละ 60 ขึ้นไป
2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์แนวทางการปฏิบัติตนตามพุทธศาสนสุภาษิต คบคนเช่นใดย่อมเป็นเช่นนั้น ได้ (P)	ตรวจใบงานที่ 4.1 เรื่อง <u>คบคน</u>	<u>ใบงานที่ 4.1 เรื่อง คบคน</u>	ระดับปฏิบัติ 2 ผ่านเกณฑ์
3. นักเรียนเห็นคุณค่าของการศึกษาพุทธศาสนสุภาษิต (A)	สังเกตพฤติกรรมด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์	แบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับปฏิบัติ 2 ผ่านเกณฑ์

ความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

เป็นแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน และมีการใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหา รวมถึงมีการจัดการเรียนการสอนเป็นลำดับขั้นตอนตรงตามแผนการจัดการเรียนรู้

ลงชื่อ

(นางพิศสวาท ศรีสะอาด)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ความคิดเห็นของผู้บริหาร หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

เป็นแผนจัดเรียนเรียนรู้ที่ดี กิจกรรมเหมาะสมกับผู้เรียน

ลงชื่อ

(นายประภาส ศรีทอง)

รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ

การขออนุมัติของผู้บริหารโรงเรียน

.....
.....

ลงชื่อ

(นายจักรวาล เจริญทอง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีศึกษา

บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

2. ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

.....

3. แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้สอน

(นางสาวทิพวรรณ ธรรมคุณ)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 15

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

วิชาสังคมศึกษา 1 รหัส ส 21101

สาระที่ 1 ศาสนา ศิลธรรม และจริยธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 พุทธศาสนสุภาษิต

เวลาเรียน 4 ชั่วโมง

เรื่อง อุตตนา โจทยุตตานํ : จงเตือนตนด้วยตนเอง

เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

สอนโดย นางสาวทิพวรรณ ธรรมคุณ

ภาคเรียนที่ 1/2568

1. สาระสำคัญ

การเตือนตนด้วยตนเอง เป็นข้อคิดที่ได้จากพุทธศาสนสุภาษิต ซึ่งเป็นการเตือนใจบุคคลให้รู้จักเตือนตนเองให้กระทำในสิ่งที่ดี และเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนเพื่อการพัฒนาตนเอง

2. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

3. ตัวชี้วัด

ม.1/5 อธิบายพุทธคุณและข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ 4 หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด เห็นคุณค่าและนำไปพัฒนาแก้ปัญหาของตนเองและครอบครัว

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของ อุตตนา โจทยุตตานํ ได้ (K)
2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์แนวทางการปฏิบัติตนตามพุทธศาสนสุภาษิต จงเตือนตนด้วยตนเองได้ (P)
3. นักเรียนเห็นคุณค่าของการศึกษาพุทธศาสนสุภาษิต (A)

5. สาระการเรียนรู้

พุทธศาสนสุภาษิต

- อุตตนา โจทยุตตานํ : จงเตือนตนด้วยตนเอง

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

6.1 ความสามารถในการสื่อสาร

6.2 ความสามารถในการคิด

1) ทักษะการสร้างความรู้

2) ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้

6.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน
4. ซื่อสัตย์สุจริต

8. การจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

1. ครูให้นักเรียนผลัดกันเล่าประสบการณ์ของตนเองที่แสดงว่า ปฏิบัติตนในทางที่ถูกต้องโดยไม่มีใครมาเตือน เช่น
 - ตื่นนอนแต่เช้าตรู่
 - ทำการบ้านส่งครูตรงเวลา
 - ทำเวรรักษาความสะอาดห้องเรียนตามหน้าที่
 - เดินข้ามถนนบนทางม้าลายเป็นประจำ
2. ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจว่า การกระทำดังกล่าวสอดคล้องกับพุทธศาสนสุภาษิต อุตตนา โจทยตทานิ : จงเตือนตนด้วยตนเอง

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน คละกันตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลางค่อนข้างเก่ง ปานกลางค่อนข้างอ่อน และอ่อน
 2. สมาชิกแต่ละกลุ่มจับคู่กันเป็น 2 คู่ ให้แต่ละคู่ร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต อุตตนา โจทยตทานิ
จากหนังสือเรียน หรือแหล่งข้อมูลสารสนเทศ แล้วช่วยกันทำ ใบงานที่ 4.2 เรื่อง เตือนตนเอง
 3. สมาชิกแต่ละคู่ในกลุ่มผลัดกันอธิบายคำตอบในใบงานที่ 4.2 ให้เพื่อนอีกคู่หนึ่งฟัง ช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง และหลอมรวมเป็นคำตอบของกลุ่ม
 4. ครูสุ่มนักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอใบงานที่ 4.2 หน้าชั้นเรียน แล้วให้กลุ่มอื่นที่มีความคิดที่แตกต่างกันออกไปนำเสนอเพิ่มเติม ครูตรวจสอบความถูกต้องและให้คำแนะนำเพิ่มเติม
 5. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด
- ถ้าบุคคลปฏิบัติตามพุทธศาสนสุภาษิต “อุตตนา โจทยตทานิ” ย่อมส่งผลดีต่อตนเอง และผู้อื่นอย่างไร
จงอธิบายเหตุผล

(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ใน ดุลยพินิจของครูผู้สอน)

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปแนวทางการปฏิบัติตนตาม พุทธศาสนสุภาษิต อตตนา โจทยตตานํ : จงเตือนตนด้วยตนเอง
2. ครูให้นักเรียนแต่ละคนทำกิจกรรมตามตัวชี้วัด : กิจกรรมจากแบบวัดฯ เป็นการบ้าน เสร็จแล้วนำส่งครูตามกำหนดเวลาที่ตกลงกัน

9. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.1
- 2) ใบงานที่ 4.2 เรื่อง เตือนตนเอง

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- แหล่งข้อมูลสารสนเทศ
 - <http://www.aksorn.com/LC/Rel/M1/09>
 - <http://www.fungdham.com/proverb.html>

10. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัดผล	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมินผล
1. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของ อุตตนา โจทยุตตานํ ได้ (K)	ตรวจแบบฝึกหัดในหนังสือแบบวัดและบันทึกผลการเรียนรู้วิชา พระพุทธศาสนา	แบบฝึกหัดในหนังสือแบบวัดและบันทึกผลการเรียนรู้วิชา พระพุทธศาสนาใน	ร้อยละ 60 ขึ้นไป
2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์แนวทางการปฏิบัติตนตามพุทธศาสนสุภาษิต จงเตือนตนด้วยตนเองได้ (P)	ตรวจใบงานที่ 4.2 เรื่อง <u>เตือนตนเอง</u>	ใบงานที่ 4.2 เรื่อง <u>เตือนตนเอง</u>	ระดับปฏิบัติ 2 ผ่านเกณฑ์
3. นักเรียนเห็นคุณค่าของการศึกษาพุทธศาสนสุภาษิต (A)	สังเกตพฤติกรรมด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์	แบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับปฏิบัติ 2 ผ่านเกณฑ์

ความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

เป็นแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน และมีการใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหา รวมถึงมีการจัดการเรียนการสอนเป็นลำดับขั้นตอนตรงตามแผนการจัดการเรียนรู้

ลงชื่อ

(นางพิศสวาท ศรีสะอาด)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ความคิดเห็นของผู้บริหาร หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

เป็นแผนจัดเรียนเรียนรู้ที่ดี กิจกรรมเหมาะสมกับผู้เรียน

ลงชื่อ

(นายประภาส ศรีทอง)

รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ

การขออนุมัติของผู้บริหารโรงเรียน

.....
.....

ลงชื่อ

(นายจักรวาล เจริญทอง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีศึกษา

บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

2. ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

.....

3. แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้สอน

(นางสาวทิพวรรณ ธรรมคุณ)